Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Queens Apskrity $8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States,
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827-1828

No. 92 ★ ★ ★ Richmond Hill 19, N. Y., Trečiad., Gegužės-May 17, 1950 ★ ★ ★ Metai XL. Dienraščio XXXII.

Kriokas

Garbinga misija.
Ieško nepadėję.
Tikri blofininkai.
Kodėl jį įkalino?
Iš salių į parkus.
Rašo A. BIMBA

Jungtinių Tautų sekretorius Trygve Lie svečiuojasi Maskvoje. Jis ten nuvyko su svarbia misija. Žmogus ieško taikos. Jos ieškojo Washingtone, Paryžiuje ir Londone. Dabar atsidūrė Maskvoje.

Ką šis istorinis Lie maršrūtas duos?

Visi padorūs žmonės velina jam pasisekimo.

Jeigu nebus susitarimo tarp Washingtono, Paryžiaus, Londono ir Maskvos, nebus taikos ir ramybės.

★

Lenkijos Jungtinėje Darbininkų Partijoje "baisi revoliucija." Taip sako komercinės spaudos korespondentai. O viso labo dalykas tik tame, kad tos partijos centralinis komitetas nutarė padidinti politinį biurą dviem nariais — nuo dešimties iki dvylikos!

Antra, Lenkijos partija yra didelė organizacija. Ji vairuoja valstybę. Naturalu, kad jon yra įstojusių ir tokių elementų, kuriems ne vieta revoliucinėje partijoje. Ji gerai daro, kad laikas nuo laiko apsivalo. Pavojų tame gali įmatyti tik tie, kurie niemiegodami sapnuoja.

★

Pereitą žiemą New Yorke buvo susirinkę "atstovai visos Amerikos." Jie kalbėjo ir nutarė sudaryti "bendrą frontą prieš komunizmą." Jie sakė, kad jie atstovauja visus 150 milijonų amerikiečių.

Dabar skaitau, kad panašus "kongresas" buvo atlaikytas Chicagoje. Jo dalyviai gyrėsi, kad jie atstovauja 80 milijonų amerikiečių. Jie irgi nutarė "kovoti komunizmą."

Tikri blofininkai. Kalba vardu žmonių, kurie jų neįgaliojo kalbėti.

★

Mes turime patyrimo su lietuviškais kryžiokais. Susirenka vienas tuzinas neraliuotų sutvėrimų ir kalba viso milijono lietuvių vardu.

Lietuvių laimė, kad niekas su jais nesiskaito. Laimė ir visų Amerikos žmonių, kad jie pradeda atskirti pelus nuo grūdų.

★

Eugene Dennis, Komunistų Partijos sekretorius, pasodintas kalėjiman.

Tos partijos komitetas sako: "Lai nė vienas amerikietis nepamano, kad šis dalykas labai skaudžiai nepaliečia jo asmeniškai, neapeina jo vilčių ir baimių."

★

Dennis pasodintas kalėjiman už idėjas. Niekas niekur neprimetė jam jokio kriminališko prasižengimo. Nieko jis neapvogė, nieko neužmušė, nieko nenuskriaudė.

Dalykas labai rimtas. Daugelis žmoniu vra įsitikinę, kad sodinimas kalėjiman žmogaus dėl jo idėjų nesuderinama su Amerikos konstitucinėmis laisvėmis ir demokratinėmis teisėmis. Už tai jie reikalauja Denniso išlaisvinimo, nors jie ir nesutinka su jo idėjomis.

★

Šį laikotarpį galime pavadinti "persikraustymo laikotarpiu." Užbaigėme parengimus salėse, kraustomės į parkus. Pradėsime piknikauti.

Šiemet piknikų turėtų būti daug, po keletą kiekvienoje kolonijoje.

Iškvietimas arba išvežimas žmogaus į pikniką yra geras jam patarnavimas. Visą dieną jis praleidžia tyrame ore su savo draugais ir pažįstamais. Sveika ant kūno, o dar sveikiau ant "dūšios."

Taip pat labai svarbu: pažangiečių piknikų pelnas eina geriems, darbininkiškiems tikslams.

Stalinas ilgai tarėsi su Trygve Lie, Jungtinių Tautų sekretorium

Svarstė, kaip baigt šaltąjį karą ir išvengt tikrojo karo

MASKVA. — Generalinis Jungtinių Tautų sekretorius Trygve Lie pirmadienį pusantros valandos kalbėjosi su premjeru Stalinu. Jiedu tarėsi, kaip galima būtų ramiomis derybomis užbaigti šaltąjį karą tarp vakarinių valstybių ir Sovietų Sąjungos ir išvengti karštojo karo.

Pokalbyje taipgi dalyvavo premjero Stalino pavaduotojas Viačeslavas Molotovas ir užsienio reikalų ministras Andrius Višinskis.

Višinskis suruošė valstybinį bankietą Trygve Lie'ui pagerbti. Bankietan atsilankė užsieninio ministro pavaduotojas Gromyko ir kiti sovietiniai vadovai.

Su Lie atvyko Maskvon ir kitas Jungtinių Tautų atstovas, Gunnar Myrdal. Pastarasis kalbėjosi su aukštaisiais Sovietų valdininkais apie prekybos paplatinimą tarp vakarinių ir rytinių šalių.

Potvynis išvijo 100,000 žmonių iš Winnipego

Winnipeg, Kanada. — Ištvinus Red River upė užliejo didelę dalį Winnipego daugiau kaip 12 colių gilumo vandeniu. 100,000 žmonių pabėgo iš miesto.

Kariuomenė išgabeno valtimis ir sunkvežimiais tūkstančius moterų, vaikų ir ligonių iš Winnipego ir priemiesčių į saugesnes vietas.

N. J. gubernatorius užėmė elektros įmones; stengiasi sulaužyti streiką

NEWARK, N. J. — Republikonas New Jersey gubernatorius Alfredas Driscoll įsakė perimti Public Service elektros kompanijos įstaigas į valstijos valdžios rankas ir liepė streikieriams tuoj grįžti darban. Grėsia bausmė tęsiantiems streiką.

4,400 darbininkų, Darbo Federacijos Elektrininkų Brolijos unijistai, sustreikavo praeitą trečiadienį, reikalaudami pakelt algą penktuku valandai.

Pranešama, kad unijos vadai jau ragina streikierius grįžti ir dirbti.

New Jersey valdžios atstovas Walteris Margetts tarpininkauja kaip darbininkų taikytojas su kompanija.

Streikas buvo pakrikdęs elektros veikimą kai kuriuose valstijos miestuose.

Teismas neleidžia nuteistiem komunistų vadam keliauti

NEW YORK. — Vienuolika nuteistų komunistų vadų prašė federalį apskrities teismą leisti jiems po visą šalį keliauti, iki bus išspręsta jų apeliacija aukštesniame teisme. Teisėjas Henry W. Goddard atmetė prašymą, pareikšdamas:

"Jeigu jiem būtų leista visur keliauti, tai jie ir toliau darytų tokius veiksmus, už kuriuos yra nuteisti."

Federalis teisėjas Medina, nuteisęs juos ilgiems metams kalėjimo neva už suokalbį nuversti valdžią, uždraudė jiems išvykti iš New Yorko apskrities iki apeliacijos teismo.

Prašydami laisvės plačiau jiems keliauti ir kalbėti, komunistų advokatai nurodė, jog tai vienintėlis būdas gavimui lėšų dėl bylos išlaidų.

Francijos naciai planavo žudyt žydus

PARYŽIUS. — Policija suėmė tris vadus francūziškų nacių, kurie planavo iššudyt daugelį žydų.

Policininkai sučiupo sąrašą nusmerktų mirti žydų ir užklupo nacių ginklų sandėlį — kulkosvaidžius, bombas, šautuvus ir revolverius.

Sovietų Sąjunga pusiau numuša atpildus iš rytų Vokietijos

LONDON. — Maskvos radijas pranešė, jog Sovietų Sąjunga numušė viso iki $3,171,000,000 liekamus karinius atpildus iš rytinės Vokietijos, taigi pusiau sumažino tuos atpildus. Juos sumažinti prašė Ottonas Grotewhol, Demokratinės Vokiečių Respublikos premjeras rytinėje Vokietijoje.

Premjeras Stalinas laišku atsakė, jog Sovietų vyriausybė sutinka 50 procentų numušti karinius atpildus. Sako:

— Sovietų Sąjunga nori padėti Vokietijos žmonėms atgaivinti ir išvystyti vokiečių ūkį ir atsižvelgia į sumegstus draugiškus santykius tarp Sovietų Sąjungos ir Demokratinės Vokiečių Respublikos.

Vėliausios Žinios

CHICAGO. — Užsibaigė streikas 18,000 mašinistų-ugniakurių prieš penkias geležinkelių kompanijas. Pranešama, kad streikierių vadai visais klausimais susitarė su kompanijomis.

Streikieriai ypač reikalavo trijų mašinistų didiesiems dvzeliniams inžinams vieton dviejų

FORMOZA. — Čiang Kai-šeko kinai tautininkai antradienį paskelbė, kad jie ištraukė savo kariuomenę iš Čušan salų. Tose salose buvę suburta iki 150,000 čiangingninkų armijos.

Čiango tautininkai naudojo Čušan salas kaip savo karinių laivų ir lėktuvų stovyklą, iš kurios jie blokadavo Liaudiškos Kinijos Respublikos uostus ir bombardavo ramius jos miestus.

Kinijos liaudininkai - komunistai jau pirmiau užėmė keturias mažesnes Čušan grupės salas. Pastarosiomis dienomis jų artilerija bombardavo tautininkus jau stambiojoj Čušan saloje.

Kad čiangininkai dabar visai išvyti iš Čušan salų, tai jiems telieka tik Formozos sala.

WASHINGTON. — Valdžia tik niekinančiai juokiasi iš republikono senatoriaus Joe McCarthy'o reikalavimo pavaryti valstybės sekretorių Deaną Achesoną.

McCarthy plepėjo, būk Achesonas esą, pagal profesoriaus Oweno Lattimore'o planus, išdavęs Kiniją komunistams.

Washington. — Aukščiausias Jungtinių Valstijų Teismas atmetė Hermano Hoffmano ir kitų advokatų apeliaciją, prašančią panaikint New Yorko valstijos įstatymus dėl šnipinėjimo privačių pasikalbėjimų per telefonus.

Taigi Aukščiausias Teismas užgyrė newyorkinį įstatymą, leidžiantį vogt tokius pasikalbėjimus, prijungiant tam tikrus klausymosi prietaisus prie telefonų vielų, kuomet, girdi, to reikia teismams.

Apeliacija nurodė, jog telefonų šnipinėjimas laužo šalies Konstituciją.

Sovietai protestuoja, kad jankių lakūnai iš Irano fotografuoja sovietinę sieną

LONDON. — Sovietų Sąjunga užprotestavo Iranui (Persijai), kad amerikonai lakūnai apžvalginėja ir fotografuoja sieną tarp Sovietų Sąjungos ir Irano, kaip pranešė Maskvos radijas.

Sovietų vyriausybė reikalauja, kad Iranas sustabdytų karinius amerikonų šnipinėjimus ir fotografavimus.

Irano valdžia nuduoda, kad amerikonai iš oro tėmiją tik vietas šiauriniame Irane, kur galima būtų atidaryti naujas žibalo versmes.

Nusižudė atominis mokslininkas

BOSTON. — Nusinuodijo Massachusetts Technologijos Instituto profesorius Robertas F. Knowlton, 38 metų. Jis darbavosi atominiame valdžios projekte tame institute.

Velionio brolis sako, kad prof. Knowltonas buvo "protiniai persidirbęs" ir taipgi turėjo šeimyniškų nesmagumų.

Bet suprantama, kad atominių mokslininkų suvaržymai iš valdžios pusės pastūmėjo Knowltoną prie savižudystės.

Užpraeitą mėnesį nusižudė tame pačiame viešbutyje Harvardo Universiteto profesorius O. Mathiessen, Progresyvių Partijos veikėjas.

Prof. Mathiessen savo paliktame raštelyje sakė, jog jis atima sau gyvybę todėl, kad negali ilgiau pakęsti raudonbaubiškų persekiojimų ir niekinimų.

RIO DE JANEIRO, Brazilija. — Eksplodavo žaislinių sproginių fabrikas; tapo užmušta 18 žmonių.

Turkijos valdžia prakišo rinkimus

ANKARA, Turkija. — Turkų seimo rinkimuose Demokratinė Partija laimėjo bent 300 vietų, o prezidento Ismeto Inonu Respublikinė (neva) Liaudies Partija gavo tik apie 180 vietų.

Inonu valdžia iš tikrųjų yra fašistinė. Vadinamoji Demokratinė Partija taip pat nėra progresyvė — jinai irgi remia Trumano mokymą ir karinius imperialistų planus.

Tikrai demokratinėms partijoms buvo uždrausta dalyvauti rinkimuose.

Kanadiniai padaužos puolė progresyvį kun. Johnsoną

HAMILTON, Kanada. — Čionaitiniai chuliganai apmėtė supuvusiais kiaušiniais ir tomeitėmis progresyvį kunigą Hewlettą Johnsoną, Anglijos Canterbury'o katedros kleboną.

Kun. Johnson dalyvavo Kanados kongrese dėl taikos. Dabar jis maršrutuoja, kalbėdamas už taiką įvairiuose Kanados miestuose.

Atlanto kraštų ministrai smarkina ginklavimąsi prieš Sovietų Sąjungą

Nauji kariniai pasiruošimai blogins vakarų Europos būklę

LONDON. — Užsieniniai ministrai visų dvylikos Atlanto pakto kraštų tariasi, kaip pasmarkint karinius pasiruošimus prieš Sovietų Sąjungą ir artimuosius jos kaimynus, naująsias rytų Europos demokratijas.

Užsieninių ministrų sueigai pirmininkauja Amerikos valstybės sekretorius Dean Acheson.

Europinių Atlanto kraštų ministrai raportavo apie ginkluotų savo jėgų stiprinimą ir apie gyvenimo reikalus. Kai kurie bijojo, kad Amerikos siūlomi ginklavimosi planai lėšuos tiems kraštams daugiau, negu jie gavo bei gaus iš amerikinio Marshallo plano.

Trijų didžiųjų vakarinių valstybių ministrai, užbaigdami slaptus savo pokalbius sekmadienį, pareiškė, kad "galima būsią išlaikyti" tą patį gyvenimo laipsnį vakarinėje Europoje, nežiūrint padidinto ginklavimosi. Vadinasi, pasmarkinus karinius pasiruošimus, bus užšaldyta žmonių būklė toj pačioj vietoj, kaip dabar. Trijų didžiųjų pasitarimus vedė Amerikos valstybės sekretorius Achesonas, Anglijos užsienio reikalų ministras Bevinas ir užsieninis Francijos ministras Schumanas.

Kaip trijų didžiųjų, taip ir visų dvylikos Atlanto kraštų ministrų pokalbiai yra slepiami nuo laikraštininkų.

Korespondentai prašė pasakyti, apie ką ministrai tariasi. Vienos stambios valstybės atstovas atsakė: — Mes negalime priešui parodyti, apie ką kalbamės.

Nežiūrint slaptybės, politiniai tėmytojai vis tiek šį tą sužino.

Pranešama, jog Achesonas sakė kitiems ministrams, kad šaltasis karas prieš Sovietus niekuomet nesibaigs.

Apart Jungtinių Valstijų, Anglijos ir Francijos užsienio reikalų ministrų, šiame Atlanto kraštų atstovų susirinkime dalyvauja užsieniniai ministrai Norvegijos, Danijos, Islandijos, Holandijos, Belgijos, Luksemburgo, Portugalijos, Italijos ir Kanados.

Amalgameitų Unijos suvažiavimas smerkia Mundto bilių

CLEVELAND. — CIO Amalgameitų Rūbsiuvių Unijos pirmininkas Jacob Potoffsky, kalbėdamas jos suvažiavime, pasmerkė šnipišką, ragangaudišką Mundto bilių. Suvažiavimas šiltai pritarė Potoffsky'o kalbai prieš tą fašistuojantį bilių.

Potoffsky sakė, kad jeigu Kongresas priimtų tą bilių kaip įstatymą, tai būtų pavojus darbo unijoms ir pilietinėms visų amerikiečių teisėms.

Bet ant galo Potoffsky taip nušnekėjo kad toks įstatymas, girdi, "patarnautų komunistams," nors jis pirmoj vietoj nukreiptas prieš komunistus.

Amalgameitų vadai užgyrė visą Trumano "teisingąją dalybą" ir šaltąjį karą.

Jie taipgi pranešė apie darbų sumažėjimą siuvyklose ir stojo už darbo savaitės sutrumpinimą iki 35 valandų iš viso.

Buvęs prezidentas smerkia Čilės diktatorių

SANTIAGO, Čilė. — Buvęs Čilės prezidentas Ibanez del Campos, apšvietos ministras Bernardo Leighton ir kiti žymūs politikai dalyvavo gegužinėje demonstracijoje sykiu su darbininkais prieš diktatorių - prezidentą Gonzales Videlą. Savo kalbose jie smerkė Videlą už vergišką pataikavimą jankiams, ypač vario pramonės kapitalistams. Kalbėjo ir komunistai Čilės seimo nariai.

Indonezija kaltina holandus už karinius maištus prieš ją

JAKARTA. — Indonezijos valdžia kaltina Holandiją už sukilimus prieš Indonezijos respubliką.

Pastaruoju laiku kolonijinė holandų kariuomenė padarė sukilimą Amboinos saloje ir paskelbė, kad įkurs atskirą savo valdžią. Pirmiau holandų kapitonas Westerling vadovavo plačiam sukilimui prieš Indonezų respubliką.

Nors Holandija pripažino Indonezijos Respubliką, bet vis dar neištraukia holandų kariuomenės. — Respublika buvo pripažinta kaip sąjunginė holandų valstybės narė.

Indonezijos valdžia pareiškė, kad holandų suruošti sukilimai padarė bent 56 milionus dolerių nuostolių, skaitant amerikiniais pinigais.

ORAS. — Nešilta giedra.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co., per six mos.	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Bėgamuoju Momentu.

Praėjusį savaitgalį iškilo tiek daug reikšmingų įvykių, jog sunku apie juos visus ir pasakyti — mūsų laikraštis permažas, kad jame būtų galima visus juos giliau panagrinėti.

Tie įvykiai, gyvi, reikšmingi įvykiai, lietė vyriausiai taiką, o tai reiškė: gyvybinius žmonijos reikalus.

Antai Londone pasibaigė "trijų didžiųjų" konferencija, kuri išleido oficialų komunikatą. Jame sako, jog Jungtinės Valstij., Anglija ir Francūzija iš Vakarų Europos savo kariuomenės dar ilgai neištrauks, nes ji ten esą reikalinga Vokietijai saugoti nuo Tarybų Sąjungos! Su Vokietija taika padaryta nebus, kol nebus susitarta su T. Sąjunga.

Kada gi bus susitarta su T. Sąjunga, kuomet prie susitarimo neinama? Daroma viskas, kad tas susitarimas neįvyktų, kad šaltas karas palaipsniui būtų "šildomas," kad būtų einama prie karštojo karo.

Francūzijos pasiūlymą sujungti Francūzijos ir Vokietijos pagrindines pramones (anglį ir plieną) šios konferencijos dalyviai užgyrė, nors gal anglai ne visai nuoširdžiai tai užgyrė.

Tuojau po "trijų didžiųjų" konferencijos tame pačiame Londone įvyks 12-kos valstybių, priklausančių Atlanto Paktui, atstovų konferencija. Spėjama, jog ši konferencija dės pastangų, įtraukimui į "vakarų apsigynimą" ir Švediją, ir Turkiją ir kitas šalis, — galimas daiktas, ir Ispaniją.

Visa tai ruošiama, aišku, ne taikai, bet karui.

Kai kurie šią Londono konferenciją skaito "antruoju Munichu."

Turime atsiminti, jog ne viskas, kas buvo tarta, telpa oficialiniame trijų valstybių pareiškime.

—★—

Praėjusį savaitgalį buvo įkalintas Jungtinių Valstijų komunistinės partijos generalis sekretorius Eugene Dennis. Jis buvo įkalintas Washingtone, bet iš ten perkeltas į Niūjorko federalinį kalėjimą. Kuriuo tikslu tai padaryta, liekasi palaukti ir pamatyti.

Jungtinių Valstijų kompartijos vadovybė, savo išleistame pareiškime (po Denniso įkalinimo) sako, jog Denniso įkalinimas yra karinis žygis. Valdžia ruošia kraštą karui, todėl jai reikalinga šalinti iš kelio kiekvieną, kuris karo politikai priešinasi.

Pirmiausiai ji pradeda su pačiais žymiausiais kovotojais prieš karą, kaip Dennisas. Jei visuomenė nesugebės pakelti griežtesnio balso dėl Denniso, tai neužilgo matysime ir daugiau anti-fašistų kovotojų už taiką kalėjimuose.

Mūsų šalis yra sparčiai fašistinama. Atsiminkime: kiekviename krašte, kur buvo įsigalėjęs fašizmas, pirmiausiai buvo puolami tokie vyrai, kaip Dennisas, —pirmiausias smugis krito ant komunistų. Paskui sekė kiti, kurie drįso pareikšti balsą prieš šalies fašistinimą.

Komunistų partijos pareiškimas ragina kiekvieną komunistą ir ne komunistą, esantį laisvėje, kovoti už Denniso išlaisvinimą, prieš karo pavojų, už taikos reikalą, prieš fašizmą.

—★—

38 vadovai-veikėjai United Auto Workers lokalo, kuriame yra 65,000 narių (Fordo lokalas) telegramą atsiųskė į šalies prokurorą, justicijos sekretorių J. Howard McGrath, reikalaujant, kad Dennis būtų išlaisvintas, kad jam būtų leista ruošti savo apeliaciją kitoje byloje, kur jis su kitais 10 komunistų vadovų, buvo nusmerktas penkeriems metams kalėti.

Panašių telegramų-reikalavimų siunčia ir kitų organizacijų veikėjai, kurie supranta, jog Denniso įkalinimas nėra koks tai "mažmožis," bei vieno asmens reikalas. Tai yra visų darbo žmonių reikalas,—reikalas,verčiąs kelti balsą, kad jis būtų išlaisvintas.

Dennis yra įkalintas už "paniekinimą" Ne-Amerikinio Komiteto, kurio pirmininku tuomet buvo Parnell Thomas, šiuo metu sėdįs kalėjime už žulikystes!

—★—

Tuo pačiu metu, kai karo ruošėjai dirba sušilę, nesnaudžia ir taikos šalininkai.

Štai, šiomis dienomis Niūjorke įvyko keturių dienų Metodistų Bažnyčios atstovų konferencija. Ji pareikalavo sulaikyti atominių bombų gamybą, ji reikalavo, kad Jungtinių Valstijų vyriausybė ieškotų priemonių susitaikymui su T. Sąjunga. Su T. Sąjunga ir liaudiškomis respublikomis turėtų būti pradėta prekyba. Su Kinija taipgi turėtų būti užmegzti artimesni ryšiai, sako konferencija.

Detroite įvyko 17-kos protestantų organizacijų (bažnytinių) konferencija. Joje taipgi buvo pasisakyta prieš atominę bombą, už taikingą sugyvenimą tarp visų kraštų, už teikimą ekonominės pagalbos visiems kraštams, jos reikalingiems, nepaisant jų (tų kraštų) ideologinio nusistatymo.

Konferencija atsišaukia į visus krikščionis, kad jie atsisakytų gaminti viską naikinančius ginklus.

—★—

Tuo pačiu kartu ruošiamasi prie didžios ir svarbios konferencijos, kuri įvyks šių metų gegužės pabaigoje Chicagoje.

Konferencijoje dalyvaus visokių įsitikinimų žmonių, nusistačiusių prieš karą, besisiekiančių pasaulį išlaikyti taikoje.

—★—

Kaip matome, nors Wall strytas sukaitęs darbuojasi karui, yra milijonai žmonių, kurie savo ruožtu veikia už taiką.

Ir kiekvieną dieną vis daugiau ir daugiau tokių žmonių drąsiai pasisako už ilgametę taiką, kaip būtiną sąlygą pasaulio civilizacijai išlaikyti.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KRITIKOS PRIEMONĖ ŠIŲ DIENŲ LIETUVOJE

Atsiranda žmonių, kurie teigia, kad Tarybų Lietuvoje esą viskas padiktuota iš viršaus, kad ten nevalia kritikuoti vadus bei pareigūnus. Bet tai gryniausia netiesa. Šių dienų Lietuvos spaudoje smarkiausios kritikos pilna. Atvirai ir viešai iškeliami ir pasmerkiami trūkumai, netikslumai, klaidos.

Štai Vilniaus Tiesoje kovo 30 d. skaitome ilgą aštriausios kritikos D. Budrio straipsnį "Ištaisyti trūkumus leidžiant pedagoginę literatūrą." Jame autorius be pasigailėjimo iškritikuoja Pedagoginės literatūros leidyklą. Taip pat daug tenka ir Švietimo ministerijai.

Leidyklos vedėjai kaltinami, kad jie mažai tesiskaito su patarimais, kad net parodytų klaidų vadovėliuose neištaiso. Pavyzdžiui:

> Štai "Gimtojo žodžio" vadovėlyje (1947 m. laidoje) ištrauka iš Petro Cvirkos romano "Žemė maitintoja" pateikta taip, jog susidaro įspūdis, kad darbo valstiečio Taručio sūnus Kaziukas išeina į mokyklą, tėvų įsitikinimu, mokytis inžinieriumi. Tuo būdu, iškreipiama tikroji rašytojo mintis, suklaidinami mokiniai, nes iš tikrųjų Kaziukui tenka ne mokslo kelias, ne inžinieriaus profesija, o išnaudotojų tarno dalia ir tragiška mirtis. Tačiau ir išleistoje 1949 m. trečioje "Gimtojo žodžio" laidoje "Žemės maitintojos" ištrauka palikta lygiai tokia, kokia ji buvo pirmoje laidoje.
>
> 1948 m. išspausdintame "Tiesoje" straipsnyje "Nuo gyvenimo atitrūkęs vadovėlis" ir eilėje kitų straipsnių buvo nurodyta, kad skaitymui skirtuose vadovėliuose yra daug apolitiškų, beidėjiškų, bereikšmių ir menkaverčių eilėraščių, tuo pačiu visiškai nenaudingų ir nereikalingų darbo žmonių vaikams. Bet Pedagoginė leidykla užsispyrusiai laikosi savo pasenusių pažiūrų — menkaverčius eilėraščius spausdina ir naujosiose vadovėlių laidose. Kaip buvo pirmojoje, taip palikta ir trečiojoje IV klasei skirto "Gimtojo žodžio" laidoje tuščias, beidėjinis, jaunimo auklėjimui teigiamos įtakos neteikiąs eilėraštis. "Ant kalno pušaitės svyruoja." Panašių pavyzdžių skaitymo vadovėliuose yra daug.

D. Budrys aštriai pasmerkia leidyklą už vaikymąsi kalboje "naujenybių," kurios tik trukdo jaunimui šviestis. Jis rašo:

> Spaudoje ir mokytojų susirinkimuose daug kartų buvo iškelta, kad kaip tik pedagoginiuose leidiniuose yra apstu netikslumų vertimuose, labai gausu visokių nevykusių naujadarų, apsunkinančių suvokti sakinius ir tikrąsias mintis. Bet šios kritikos Pedagoginė leidykla nepaiso ir padėties reikiamai netaiso. Dar daugiau — šios leidyklos vadovai ir redaktoriai savo nukaltus žodžius nevykėlius tarytum nori įgyvendinti įsakymo keliu. Štai 1949 m. išleistame "Vaikų darželio vadove" mirgėte mirga tokie žodiniai "perlai," kaip "pagava," "girda," "rega" ir daugybė kitų.

Straipsnio autorius bara leidyklą už nesiskaitymą su kai kuriais autoriais. Ir paduoda vieną pavyzdį. Jis sako:

> Leidykla neleistinai elgiasi su kai kuriais autoriais. Jai, pavyzdžiui, buvo iteiktas J. Ambreškos paruošto vadovėlio "Lietuvių kalbos gramatiką" III-IV klasėms rankraštis. Šis rankraštis leidykloje išgulėjo eilę mėnesių. Kai pagaliau patys pateikėjai paprašė rankraštį grąžinti, tai leidykla atsakė, kad ... rankraštis žuvo. Tik griežtai pareikalavus, vadovėlio rankraštis buvo surastas ir grąžintas be jokio įvertinimo. O netrukus po to išėjo IV-tajai klasei "Lietuvių kalbos gramatika" "Pedagogų kolektyvo" (tikrumoje vieno leidyklos redaktoriaus — Juškos) vardu. Tolimesni komentarai, atrodo, nereikalingi.

Arba štai dar vienas nepateisinamas Pedagoginės leidyklos pasielgimas:

> Pedagoginės literatūros leidykla nesugebėjo išspręsti vadovėlių tiražų klausimo. Vadovėlių kiekiai kartais išleidžiami mažesni, negu rodo realūs statistiniai duomenys apie moksleivių kiekius, ir dėl to šių mokslo metų pradžioje, prisidėjus dar ir netiksliam knygų paskirstymui, daugeliui mokyklų vadovėlių pristigo. Teko iš naujo spausdinti vadovėlių papildomus kiekius, kas sudarė valstybei nuostolius, o išleidimo pavėlavimas sutrukdė mokymo darbą mokyklose.

Kaip jau sakyta, D. Budrys labai skaudžiai kritikos rykšte plaka ir Švietimo ministeriją. Jis sako:

> Žymi kaltė už Pedagoginės literatūros leidyklos darbo trūkumus priklauso Švietimo ministerijai, kuri, tvirtindama pedagoginių leidinių tinkamumą, ligi šiol nestatė griežtų reikalavimų knygų turinio kokybei, reikiamai nekontroliavo respublikinio pedagoginio kabineto darbą, nepasirūpindavo laiku peržiūrėti leidyklos pasiūlytus darbo planus.
>
> Leidykla gerai padarė, pasirūpindama originaliu "Literatūros teorijos" vadovėliu, kurio labai yra reikalingi ne tik mokiniai, bet ir mokytojai. Tačiau šis vadovėlis, kuris paruošta spaudai prieš dvejus metus, už jį autoriui sumokėtas honororaras, ligi šiol rankraštyje tebeguli Pedagoginės literatūros leidyklos stalčiuose, nes, esą, respublikinis pedagoginis kabinetas ir Švietimo ministerija šio pavadinimo vadovėlį nelaiko mūsų tarybinei mokyklai svarbiu.
>
> Maždaug prieš metus leidykla gavo Gerulaičio "Lietuvos geografijos" vadovėlio pradinei mokyklai rankraštį. Jis pripažintas tinkamu. Tokio pavadinimo vadovėlio respublikos mokyklos labai laukia. Atrodo, kad beliko sutvarkyti su leidimu susijusius techniškus klausimus, kuriuos išsprendus, vadovėlis galėtų būti išspausdintas. Tačiau šių klausimų išsprendimu daugiau nesirūpina nei Pedagoginės literatūros leidykla, nei Švietimo ministerija, ir dėl to, eina mėnesiai, o niekas nežino, kada "Lietuvos geografija" galės pasiekti mokyklas.
>
> Leidykla jau daugiau kaip pusmetį turi "Lietuvos geografijos" rankraštį vidurinei mokyklai. Bet su šiuo rankraščiu nieko nedaroma, nes ligi šiol Švietimo ministerija nesugebėjo padaryti jo turinio tinkamo įvertinimo.

Netenka abejoti, jog ši kritika atkreips paliestųjų įstaigų dėmesį. Jų vadai bus pašaukti atsakomybėn. Klaidos bus taisomos.

KOMITETAS GINS VISUS, KURIE BUS PERSEKIOJAMI

Tokį pareiškimą padarė Amerikinis Sveturgimiams Ginti Komitetas per savo sekretorių Abner Green. Atvirai ir oficiališkai komitetas pasiėmė ginti International Workers Order narį Andrew Dmytryshyn, kuris tapo suareštuotas ir laikomas deportavimui.

Vardu viso komiteto Green sako:

"Andrew Dmytryshyn gimė Ukrainoje prieš 58 metus. Šion šalin atvyko 1915 metais. Per visus 35 metus gyvenimo Jungtinėse Valstybėse Dmytryshyn nebuvo nė sykį areštuotas bei kaltinamas kokiam nors kriminališkam prasižengime. Nežiūrint to, pereitą savaitę staiga Teisingumo Departmentas tą žmogų suareštavo ir reikalauja, kad jis būtų išdeportuotas vien tik už tai, kad jis priklauso prie fraternalės organizacijos.

"Kadangi mums rūpi apsaugoti nepliečių amerikiečių teises ir Amerikos žmonių laisves, Amerikinis Sveturgimiams Ginti Komitetas paėmė ginti Andrew Dmytryshyn, kad neleisti jį išdeportuoti. **Mes panašiai esame pasirengę apginti kiekvieną nepilietį, kuris pasitaiko būti Teisingumo Departmento deportacijų isterijos auka.** Mes kovosime prieš bandymą Dmytryshyn išdeportuoti ir su visų Amerikos žmonių pagalba atmušime šį užpuolimą ant teisių visų amerikiečių, tiek čiagimių, tiek sveturgimių."

Šios Sveturgimiams Ginti Komiteto pastangos yra remtinos. Amerikos pažangieji lietuviai turėtų jas nuoširdžiai paremti.

Gerai, kad mes turime Lietuvių Sveturgimiams Ginti Komitetą, kuris neseniai tapo suorganizuotas Chicagoje. Lietuvių komitetas, reikia žinoti, veikia išvien su Amerikiniu Komitetu. Finansinę paramą reikia siųsti Lietuvių Komitetui.

Lietuvių Sveturgimiams Ginti Komiteto adresas: 3116 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. **Pilietis.**

AUSTIN SMERKIA HOOVERIO SIŪLYMĄ PRIEŠ SOVIETUS

SOMERVILLE, N. J. — Čia kalbėdamas, Warren Austin, amerikinis Jungtinių Tautų delegatas, smerkė buvusiojo prezidento Herberto Hooverio siūlymą pašalint Sovietų Sąjungą ir draugiškus jai kraštus iš Jungt. Tautų organizacijos.

Kodėl arabai nerimsta?

Lebanon yra viena iš arabiškų šalių. Jos delegacijos Jungtinėse Tautose pirmininku yra Dr. Charles Malik. Labai keistas supuolimas: Taip pat Tarybų Sąjungos delegacijos pirmininko vardas yra Malik.

Arabietis Malik šiomis dienomis išsigandusiai prabilo, kad ir arabiškuose kraštuose, ir visuose taip vadinamuose Viduriniuose Rytuose komunizmas turi vis daugiau ir daugiau didelių laimėjimų. Už tai jis kaltina Jungtines Valstybes ir "vakarines demokratijas." Tos demokratijos tiesiog parsidavusios Izraeliui. Jų atsinešimas linkui Izraelio ir arabiškų kraštų esąs kreivas ir nepateisinamas. Jis sako:

"Padaryti ant žmonių gilią politinę žaizdą ir tuo pačiu kartu jiems labai mažai arba nieko neduoti ekonominiai ir socialiniai, reiškia paruošimą dirvos komunizmo laimėjimui."

Iš to paties Lebanono pasigirdo ir kitas labai graudenantis ir grūmojantis balsas. Lebanono sostinėje, Beirute, seniai veikia didelis Amerikiečių Universitetas. Tą universitetą baigę žmonės turi susivienijimą. To susivienijimo vykdantysis komitetas išleido platų pareiškimą, kuris buvo pasiųstas Jungtinių Valstybių valstybės departmentui ir dabar paskelbtas viešai.

Pareiškimo autoriai sako, kad jų niekas negali paskaityti Amerikos priešais, kad jie puikiai supranta Amerikos tradicijas, bet jie ištylėti nepajėgia. Visa padėtis tarpe arabų krypstanti "blogojon pusėn." Jie sako, kad jie yra priversti persergėti Ameriką prieš jos vedamą "anti-arabišką" politiką. Jeigu nieko nebus padaryta, jeigu šiems įvykiams nebus pastotas kelias, tai, girdi, "neišvengiamai jie prives prie kitos Kinijos situacijos." Supraskite, arabų kraštai irgi pasuks keliu linkui komunizmo.

Šitie universitetą baigę arabai kritikuoja ir smerkia Amerikos politiką linkui Palestinos ir Izraelio. Sako, kad Amerika nieko nedaro padėti arabams, kad šimtai tūkstančių arabų, išvarytų iš Palestinos, sudaro rimtą problemą, kurios sprendimu Amerika nesirūpina. Netgi, jie sako, Amerika dar skatina žydus nacionalistus (zionistus) laužyti Jungtinių Tautų nutarimą.

Tai tokie balsai iš šios arabiškos žemės.

Tuo tarpu apie komunistų veiklą Lebanone ir kitose arabiškuose šalyse beveik nieko nesigirdi. Bet kad ten gyvuoja komunistinės partijos ir kad jos, suprantama, p a n a u doja sunkią žmonių padėtį paskleidimui savo idėjų, netenka abejoti. Daugiausia arabus slėgia ekonominis skurdas ir imperialistinis išnaudojimas. Visas jų ekonominis gyvenimas yra užsienio kapitalistų rankose. Jų valdovai yra parsidavę užsieniniams kapitalistams. Labai aišku, kad tokios sąlygos sukilimo dvasiai plėtotis yra puiki dirva.

Salietis

Tafto įstatymas dar nebūsiąs panaikintas

Washington.— Vadovaujantieji demokratai senatoriai lemia, kad ši Kongreso sesija nepanaikins Tafto-Hartley'o įstatymo, vartojamo streikams laužyti ir unijoms ardyti.

Nei prez. Trumanas nei jo demokratai Kongrese iš tikrųjų nesistengia, kad tas įstatymas būtų panaikintas.

Dienraščio Laisvės reikalai

Infliacijos spaudžiami ir kryžiokų puolami žengiame pirmyn su dienraščiu Laisve. Kopiame į kalną, kopiame giliai kvėpuodami, tačiau esame gerame ūpe, pilni energijos ir pasiryžę išlaikyti dienraštį ir tęsti apšvietos darbą.

Dienraščiui Laisvei reikia $2,000 vienos savaitės išsilaikymui. Šiuo tarpu tiek įplaukų neturime. Nuo vajaus susikaupęs rezervas mažinasi. Todėl labai yra reikalinga parama aukomis.

Džiugu, kad visuomenė puikiai pažįsta sąlygas, permato infliacijos pavojų ir gausiai teikia dienraščiui finansinės paramos aukomis. Pastarosiomis dienomis finansinės paramos gavome nuo šių prietelių:

L. Zaldare, Miami, Florida	$10.00
John Baker, Vallego, California	3.00
M. Salger, Middletown, Conn.	3.00
W. Williams, So. Boston, Mass.	3.00
J. Vaira, Cleveland, Ohio	3.00
Geo. Shimaitis, Montello, Mass.	2.00
John Kentra, Geneva, Pa.	2.00
J. Greibus, Carle Place, N. Y.	1.00
V. Mikulienė, Lawrence, Mass.	1.00
P. Gustaitis, Brooklyn, N. Y.	1.00

Gražus žiupsniukas finansinės paramos! Tiekia skaisčių vilčių, jog visuomenė yra pasirįžusi savo dienraštį išlaikyti. Kryžiokų desperacija užsmaugti Laisvę susmuko kaip musmirė po šalnos.

Tačiau mes stengiamės visuomenę teisingai informuoti apie padėties rimtumą, ir norime dar kartą pabrėšti, kad finansinės paramos mūsų dienraščiui šiuom tarpu labai reikia. Kurie tik išgalite, būkite taip geri, netrukdydami laiko, prisiūskite savo dalį kovai prieš kryžiokus.

Vasarai prasidedant, organizacijų veikėjai turėkite mintyje ką nors surengti savo dienraščio paramai. Kiekvienoje kolonijoje, didelėje ar mažoje, šiakia-tokia pramoga gali įvykti. Desėtkas-kitas dolerių pelno nuo pramogos, per daugelį kolonijų, sudarys šimtus dolerių — daug sustiprins mūsų pastangas. Dienraštis Laisvė eina su pažanga, tad jis turi gyvuoti! Kryžiokai yra senove dvokiančios reakcijos šalininkai, gyvenimas lemia jiems susmukimą!

Laisvės Administracija.

Darbo žmogus yra laimingas tada, kada galingas, o galingas tada, kada organizuotas ir apsišvietęs. Ar jau priklausote darbo žmonių reikalus ginančioje draugijoje? Ar gavote jai naujų narių?

MOTERŲ ŽINIOS

Kas nors iš mums mielų žmonių atidavė gyvybę už laisvę nuo fašizmo. Tačiau ateities laisvė ir taika priklausys tiktai nuo gyvųjų budrumo. Mobilizuokit žmones taikai užrašymu dienraščio Laisvės!

"Mes Ją Mylime!" Bet Toji Mylėtinė Nubausta. Už Ką?

"Ir nepamirškite pažymėti. Mes mylime Alice Citron."

Tais isakais palydėjo spaudos korespondentus apklausinėtosios motinos, kurių vaikai lanko 184-tą Liaudies Mokyklą Harleme. "Kuomet girdite mūsų balsą, jūs girdite visos P. S. 184-tos Tėvų ir Mokytojų Sąjungos balsą. Jūs girdite viso Harlemo balsą."

Tačiau—

Toji tėvų ir mokytojų mylėtinė mokytoja Alice Citron buvo viena 8-nių mokytojų, kuriuos New Yorko miesto mokyklų viršininkas Jansen atstatė iš pareigų gegužės 3 d.

Jansenas tuos mokytojus atstatė kaltinant "nepaklusnume ir mokytojams nepritinkančiame užsilaikyme." Tačiau nei prieš vieną nėra parodymų, kad jie būtų kaip nors netinkamai elgęsi ar mokę. Visas jų prasikaltimas tame, kad jie atsisakė viršininkui eiti ausine, dėstyti politines savo pažiūras, kas neprivaloma niekam gyvenančiam laisvame krašte.

Atleistieji 8 bendrai buvo išbuvę mokytojais 163 metus. Tūli yra savo unijos viršininkais, kiti veikliais eiliniais. O unija paskiausiais laikais pradėjo masinę ir sėkmingą kovą už daugiau algos. Mokytojus parėmė mokiniai. Gale balandžio mėnesio mokinių demonstracijos palietė didžiumą visų miesto vidurinių mokyklų ir virš 50,000 mokinių jose dalyvavo.

"Mes mylime Alice Citron už tai, kad ji kovojo už mus ir už mūsų vaikus. Ji buvo mūsų vaikams daugiau kuo, negu mokytoja. Ji buvo jų drauge per 18 metų, nuo pradėjimo mokyti."

Taip kalbėjusiai vietinės Tėvų ir Mokytojų Sąjungos organizacijos prezidentei Mrs. Nellie Elskoe pritarė ten buvusios kitos moterys-motinos.

"Mes dabar negauname tiek, kiek mes mokyklose turėtume gauti, o jie nori atimti ir tą, kiek turime. Žinote, mes esame kovotojai — visa Parent Teachers Association (sutrumpintai —PTA) — ir mes kovosime už Miss Citron. Jeigu mes daleistume tą įvykdyti su Miss. Citron, jie eis ir eis toliau iki mums nieko nebeliks," tęsė toliau organizacijos viršininkė.

"Taip, taip," pritarė Mrs. Edith Joell, kurios duktė Marilyn prieš keletą metų lankė Miss Citron klasę. "Mes jau turime apsigynimo komitetą, kurio vadovybę pavedė man. Mes keturiuose Harlem laikraščiuose turim sutarti įdėti skelbimus, išaiškinti Miss Citron rekordą.

"Mes jau lankėmės dr. Janseno raštinėje. Jis, kaip paprastai, vengė mus susitikti. Bet mes pasakėme jo padėjėjui, jog mes nesidomime Miss Citron asmens reikalais ar įsitikinimais. Mes domimės ja tokia, kokia mes ją žinome.

"Ji yra viena geriausių jų mokytojų, kokie bent kada yra buvę mūsų distrikte. Pamąstykite, jinai ateina net į namus pagelbėti lėtesniems mokiniams. Ir jinai savo ranka siekia ir į savo kišenę pagelbėti nupirkti batukus ar gauti dantų priežiūrą biednuomenės vaikams.

"Dr. Jansenui ir kitiems įgris nuolat matymas mūsų delegacijų, Citronaitės mes neapleisime — nei vienas," pareiškė komiteto mokytojai ginti viršininkė.

Citronaitė Harlemui ištikrųjų buvo ne eiline mokytoja, bet tikru dangaus siuntiniu. Ji nebuvo pustapėdžiu, kurie daug kuo skundžiasi, ant viso svieto pyksta, bet nieko nedaro padėčiai gerinti. Ji—praktiškas žmogus. Yra blogumai, ji rašo, eina įstaigosna, reikalauja padėti gerinti.

Ji yra sakiusi prakalbas bažnyčiose, prie gatvių kampų, salėse už moderniškas mokyklas — gerinimą pastatų ir mokymo. Ji suorganizavo kovą prašalinti iš mokykloms skiriamų knygų negrus įžeidinėjančius raštus.

Jos susiedijos gyventojai pripažįsta, jog dėka jos vadovybiniams gabumams ir pastangoms iškovota statyba 120-sios Junior High ir pagerinta liaudies 139-ji. Už tai bausmė jai ne pirma —ji buvo suspenduota 1932 m., bet, visuomenei sujudus, apeliacinis teismas buvo įsakęs ją sugrąžinti pareigosna.

"Toje mokykloje nerasi mokinio, kuris nežinotų Miss Citron. Apie ją kalba visi," pareiškė Mrs. Pearl Messiah.

Mrs. Lucille Thorpe apie Citronaitę sakė:

"Jos klasės mokiniai įmatomai progresuoja. Mes tą matome vaidinimuose ir poezijoje. Ji suteikia klausimams gyvybę. Ji iššaukia aikštėn viską, kas mūsų vaikuose randasi geriausio. Ji tą visą įasmenina.

"Ji myli mūsų vaikus, o mes mylime ją," baigė Mrs. Lucille Thorpe, kurios du vaikai lanko tą mokyklą.

Panašiai atsiliepia tėvai ir mokiniai apie kitus suspenduotus mokytojus, tarpe tų ir apie kitą suspenduotą moterį mokytoją Celią Lewis Zitron. Jinai mokė per 27 metus. Kaipo kalbų žinovė, greta kitų, vidurinėse mokyklose ji mokė graikų, hebrajų ir francūzų kalbų.

Viršininkas Jansenas suspendavo tuos mokytojus nei neatsiklausęs Tėvų ir Mokytojų Sąjungos, ką jie žino, ką jie mano apie mokytojus. Užteko jam, jog jis manąs, kad tie mokytojai esą "raudoni."

Stanley M. Isaacs, mažumos vadas Miesto Taryboje, žadėjo įteikti rezoliuciją, reikalaujančią miesto valdžią veikti suvaldyti plintančią džiovą. Ji plinta dėl stokos priežiūros sergantiems, sakė kaunsilmanas.

WORCESTER, MASS.

Franciną Skeltienę Prisimenant

Francina Skeltienė

Nesulaikomai bėgdamas laikas jau atnešė metinę sukaktį, kai mirtis ją išskyrė iš gyvųjų tarpo. Rodos, dar taip neseniai jinai žavi, linksma, širdingai draugiška, visuomet buvo su mumis, jos maloni šypsa, šilti žodžiai dar gyvai jaučiami, tačiau gegužės 23-čią sukanka vieneri metai, kai jos netekome.

Staigi, netikėta mirtis skaudžiai sukrėtė šeimą, gimines ir draugus. Nes ne tik niekas iš artimųjų, bet net Francina pati nenujautė artėjančio jos gyvybei pavojaus. Ypač gaila, kad mirtis pakirto jos gyvybę ankstybai, pusiaukelyje.

Francina buvo nuolatinė pažangios spaudos skaitytoja ir pažangaus judėjimo širdinga rėmėja. Šiai gražiai, prakilniai pareigai jos raginti nereikėjo, tad jos netekimas nuostolingai jaučiamas. Jos linksma, drauginga nuotaika jai padėjo įsigyti daug pažinčių, draugų. Jos pasigenda visi. O gražusis, po žiemos miego atbundantis gyvumu metų laikotarpis lyg tiksliai būtų parinktas išskyrimui nuo mūsų Francinos. Ir gegužės mėnuo kiekvienais metais ilgai primins šeimai ir draugams Francinos malonų būdą.

Ilsėkis, Francina, ramiai gražiuose Vilties kapuose. Neužmiršta, gaili jūsų netekę visi, ypač artimieji:

Vyras *Jonas Skeltis*,
sesutės:
Matilda Tumosienė ir
Helena Kalvaitienė.

SO. BOSTON, MASS.

Iš LLD 2-ros Kuopos Moterų Susirinkimo, Įvykusio Gegužės 10 d.

Šiame susirinkime turėjome gražių raportų ir svarbių tarimų ateities darbams.

Drg. A. Buividienė išdavė raportą iš gegužės 4 d. parengimo, kuris buvo ant greitųjų sušauktas pagerbti viešnią iš Kalifornijos d. K. B. Karosienę. Į šį susirinkimą dd. buvo sunešusios daug įvairaus maisto, taip, kad parengimą padarė tikrai gražiu ir vaišingu.

Drg. Karosienė pasakė gražią, momentui pritaikytą kalbą. Taipgi priminė, kad grįždama link vakarų sustos Chicagoje ir dalyvaus dienraščio Vilnies suvažiavime. Pasinaudodami ta proga, draugai ir draugės sveikinimui Vilnies suvažiavimo sudėjo $53.50 ir įteikė d. Karosienei, kad nuvežtų.

LLD Jubiliejus

Drg. A. Sabulienė raportavo iš gegužės 7 d. atsibuvusio LLD 2-ros kuopos parengimo, kuris buvo suruoštas atžymėjimui 35 metų gyvavimo šios svarbios apšvietos organizacijos. Paaiškinus šios draugijos svarbą, drg. Julia Reinardienė davė gražią dainų programą.

Laisvės Piknikas

Drg. V. Taraškienė raportavo iš ką tik įvykusio Laisvės pikniko komiteto posėdžio, kur buvo nutarta darbuotis, kad dienraščio Laisvės šių metų piknikas, kuris įvyks liepos 2-rą dieną, Maynard, Mass., būtų vienas iš didžiausių ir gražiausių. Taigi ir mes, plačiai apsvarsčiusios šio didžiausio mūsų valstijos parengimo reikalus, nutarėm atsišaukti į visų kolonijų organizacijas ir pavienius draugus ir drauges, kad jau dabar pradėtų rūpintis moterų stalo reikalais.

Darbuosimės šiais metais padaryti moterų stalą gražiausiu ir turtingiausiu įvairiu namie gamintu maistu ir kitomis dovanomis.

Protestas

Priėjus prie LLD suvažiavimo, kuris vykinamas liepos 2-rą dieną, tuo pačiu sykiu, kuomet įvyksta Mass. ir N. Y. valstijų didieji piknikai, daug diskusavome. Į piknikus yra kaupiamos visos mūsų geriausios spėkos, kad padarius juos sėkmingais. Tuo pačiu laikotarpiu LLD Centro Komitetas šaukia šį svarbų suvažiavimą.

Plačiau tą viską apsvarsčius, buvo vienbalsiai nutarta vietoje delegačių pasiųsti LLD Centro Komitetui protestą už tokį neapgalvotą žygį.

Taipgi buvo pageidauta, jeigu jau negalima gauti tinkamesnio laiko šiam svarbiam suvažiavimui, tai jį perkelti nuo pradžios į pabaigą savaitės.

Susirinkimai

Nutarta LLD moterų susirinkimus laikyti antrą trečiadienį mėnesio, vietoj penktadienio. Sekantis susirinkimas įvyks birželio 14 d., 8 val. vakaro, 318 Broadway. Visos draugės įsitėmykite.

Narė.

Dar pusė biliono dolerių karui prieš Vietnamo respubliką?

Washington. — Neoficialiai pranešama, kad Amerikos valdžia duos iki pusės biliono dolerių vertės ginklų dėl Francijos karo prieš demokratinę Vietnamo respubliką Indo-Kinoje.

Agnes Smedley-Kinijos Atgimimo Talkininkė

Naujoji, liaudiška Kinija turi Amerikoje daug draugų. Kad visuomenės opinija neprileido trumparegius atsakingose pozicijose padaryti dar žalingesnių ekscesų prieš naująją Kiniją, didelių nuopelnų tame turi Agnes Smedley, mirusi gegužės 6-tą, Anglijoj.

Nepaprasto kredito ji verta ne vien tiktai už tą, ką jinai nudirbo, bet ir už tai, kad jinai save išsiauklėjo prilygti jos užimtai pasaulyje pozicijai.

Gimus vargano vakarinių valstijų mainierio šeimoje, vaikystėje mokytis mažai teko. Auklėjosi būryje tokių pat varganų vaikų ir, kaip sakoma apie jos vaikystės veiksmus, greta uždėtų vaiko darbų-darbelių, ji mokėjusi lygiai su berniukais mu štis, kuo pasitaikė, kumščiu ar akmeniu.

Tačiau peštuke už nieką ar už mažniekius Agnei nebuvo lemta liktis. Ji anksti pamėgo knygą. Ir nors retkarčiais tepavykdavo gauti bet kokių, juo rečiau gerų knygų, vienok knygos Agnei atidengė langą į platųjį pasaulį. Ten jinai išėjo, ten ir likosi — žinoma visuose kontinentuose kaipo varganų žmonių prietelius.

Jos motina mirė jai būnant 16 metų ir tuomet ji išėjo į svietą uždarbiauti — prie stalų patarnautoja, tabako plantacijų darbininkė, knygų pardavinėtoja, laivo stevardas, įnamių bendrabučio gaspadinė ir daugelyje kitų darbų.

Tarp tų visų darbų, savo menkais uždarbiais ir ištekliais, ji išėjo vienerius metus vidurinės mokyklos Arizonoje. O paskiau, suėjus 20 metų, atvykusi New Yorkan, lankė kursus New Yorko Universitete.

Mokymosi metais ji susidomėjo revoliuciniu judėjimu Indijoje. Ją dėl to areštavo. Tačiau jinai tebepasiliko pritarėja ir pagelbininke tų laikų revoliucijonieriams. Išvykusi Europon, apsigyvenusi Berlyne, uždarbiaudavo mokydama studentus anglų kalbos ir pati savišvieta siekdamosi aukščiau.

Jos 1927 metais parašytoji knyga "Žemės Duktė," kurioje ji vaizdavo savo ir kitų tokių mainierių dukterų gyvenimą, jos prestižą gerokai pakėlė žurnalistikos srityje, sekamais metais ji buvo paskirta laikraščio The Frankfurter Zeitung korespondentu Kinijoje.

Savomis akimis pamatytos tuolaikinės baisios kiniečių gyvenimo sąlygos ją sukrėtė, ji metėsi veiklon pagelbėti kiniečiams jas prašalinti, remti revoliucinį judėjimą, kuris tik vienas,sakė ji, tegali išgelbėti varguomenę iš to skurdo ir respubliką nuo pražūties. 1933 metais išleistoje jos knygoje "China Fights Back," ji sveikina, ji entuziastiškai aprašo maršavimą 8-sios Route Armijos, tuomet buvusios tiktai pradais tos pergalingosios armijos, kuri išlaisvino visą Kiniją.

Vėliau ji dirbo prie Kinijos Raudonojo Kryžiaus publiciste - organizatore. Parašė dar kelias kitas knygas apie Kiniją, apie jos revoliucijos atsiekimus.

Po paskiausiojo karo Agnes Smedley gyveno New Yorke iki pernai metų, kuomet jinai išvyko Anglijon atlankyti savo senus draugus ir, kaip ji sakė, ruošti Kinijos revoliucijos vado komunisto Chu Teh biografiją spaudai.

Praėjusiais metais Agnes Smedley buvo Jungtinių Valstijų militariškų pareigūnų Japonijoj įtarta, būk jinai pirm karo šnipavusi Tarybų Sąjungai. Miss Smedley tą nugincijo, griežtai pareikalavo priparodyti. Pareigūnai priparodymų, matomai, neturėjo, nutilo.

V.

Mados Apydikčių Moterų Drabužiams

Stambių moterų drabužiai gali taip pat būti madnūs, bet turi būti atsargiau parinkti, kaip parodė šiomis dienomis matyta modelių paroda.

Įdomiai mažina figurą tamsios suknelės su šviesiu šulu fronte —siaurina figuros plotį, daro apvalaina.

Gražios ir siaurina figuros plotį išilgai ir įstrižai (ne skersai) dryžuotos medžiagos.

Juosmens storio daug nuslepia iki kulšies susiūti, o žemiau palaidi klosteliai.

Jakutė, maudymosi kostiumai, taip pat ir sijonai ilgėlesni, tuomi parodant figurą laibesne. Perpetės (straps) platesnės. Bliuzės su liuosomis plačiomis apykaklėmis ir liuosomis, trumpomis rankovėmis, taipgi liuosi, platūs kaklaraiščiai atitraukia colius nuo stambios figuros.

Šeimininkėms

Jautiena Su Grybais

1 svaras nedideliais šmoteliais supjaustytos jautienos
3 ketvirtadaliai svaro grybų
2 smulkiai supjaustyti svogūnai
3 šaukštai sviesto ar lašiniukų riebalų
1 šaukštelis druskos, biskis pipirų
1 puodelis raugintos smetonos.

Gerai apkepink supjaustytą mėsą. Dabar uždengk skauradą ir pašutink ant lengvos ugnies apie pusę valandos.

Tuo tarpu pakepink svogūną svieste. Turėk nuplovus ir smulkiai supjaustytus grybus. Sudėk prie svogūno, apkepink ir supilk prie mėsos. Pridėk prismokus. Užpilk smetoną ir, gerai uždengus, pašutink apie 10 minutų.

Prie to valgio tinka virtos ar keptos bulvės.

E. V.

Turime Geros Literatūros

Kraustymosi į naujas patalpas eigoje atradome į nežinotus kampus patekusios "išbaigtos" literatūros po geroką pundą. Daugiausia yra knygelių "Marija Melnikaitė" ir "Salomėja Nėris," amžinai nepasenstančios knygelės.

Greta tų, dar radome po "saują" šen ten užsilikusios "Darbininkė ir Bedarbė," išleistos praėjusios krizės laikais. Ji buvo "pasenusi," bet dabar, sąlygoms grįžtant į buvusias tuomet, atrodo, tarsi būtų naujai išleista. Bendrai, visa senesnė literatūra tebėra nauja tam, kas jos dar neskaitė.

Dar radome porą pundų mūsų išleistos knygos "Virėja." Ją paruošė K. Petrikienė, o mūsų organizacija išleido jau senokai. Tačiau receptai ir informacinės lentelės tebeatitinka.

Visų minėtų knygelių užsisakantieji pardavinėti gaus stambią nuolaidą. Reikalaudami, rašykite: LLD Moterų Komitetas, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

MĖSOS KAINOMS PAKILUS

New Yorke ir kitur arti pajūrių, didžiųjų upių ir ežerų, yra geros žuvies. Prieinamiausiomis kainomis gale praėjusios savaitės New Yorke buvo shad, flounders, scallops, shrimps, dryžiuotoji bass, codfish ir tūlos kitos.

Žuvis yra vienu kelių pavaduotojų mėsos. Kiti yra: kiaušiniai, sūriai.

Nuodingos burnai plauti tabletėlės, gamintos Drexel laboratorijose, įsakyta prašalinti iš vaistinių ir krautuvių New Yorke. Esą vėliausią jų gaminį padarė žalingu per didelis kiekis boric acid.

Today's Pattern

Užsakymą, su 25 centais ir pažymėjimu formos numerio ir dydžio, siųskite: Pattern Dept., 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

KALVIO IGNOTO TEISYBĖ

3-21-50

APYSAKA

—42—

Parašė A. GUDAITIS—GUZEVIČIUS

(Tąsa)

Broliui jis visada turėjo pagarbos jausmų: ir vyresnis, ir toks — raštingas, pasimokėlis, geras meisteris, mašinų žinovas. Ir iš viso — jau miesto žmogus!

— Na, tai sėskim gi, pasikalbėkim. Kaip gyveni? — ėmė sodinti brolį Norbertas, ieškodamas tabako ir popieriaus.

— Na, kaipgi gyveni? Sakyk?

— A, kas čia sakyt... Oru mintu, vėju vilkėju, krūmuos viešnagėju...

— Ką tu čia mįslėm pradedi?

— Kad aš pats dabar — kaip mįslė: čia esmu, o čia manęs jau ir nebėr. Miško paukštis aš dabar.

— Ak, šitaip?... Na, suprantama... Partizanauji. Na, gerai, gerai...

— Kas gi čia gero? Išsaukė, ištraukė iš girios, o ten gi vyrai pasiliko... O aš čia nieko nedirbu. Ir išeina: šuniui pelai, o arkliui kaulai.

Norbertas nusišypsojo:

— O tau — viskas kad tuojau būtų, kaip pagimdyta. Ha-ha-ha! Palauk, greit tau paaiškės, kas čia per reikalai!

Dar kiek pamurmėjęs, Ignotas aprimo ir ėmė pasakoti apie save.

— O tėvokas kaipgi tūris? O pati, vaikai tavo sveiki? — klausinėjo Norbertas, vis kažko gūžčiodamas pečiais.

— Ko raivais? Gal nesveikas? — pasiteiravo Ignotas.

— Baikis... Buožgaliu vakar užpylė germanas, tai vis dar nei šio, nei to...

—Tai kaipgi tu išėjai? Pagavo naguos' ir paleido? — nustebo Ignotas.

— Susimainėm: už mane kitas sėdi, aš dabar — nebe aš... Per kokią savaitę dar nesusigaudys. Dar šiandien, tai ir pernakvot čia pat galiu, o toliau — matysim... Negi mes taip ir žiūrėsim jiem dantys? Kaip manai?

— Taigi, aš ir sakau, — patvirtino Ignotas.

Norbertas rūkė aitrią machorkę, pūsdamas ilgą dūmų srovę. Vienmarškinis, siauru kareiviško dirželiu sutraukęs žemyn užsirietusį kelnių juosmenį, jis buvo panašus į atostogų paleistą kareivį, mielai ir lėtai išragaujantį kiekvieną laisvo laiko valandėlę. Jo judėsiai buvo ramūs ir lėti.

Sutemus šeimininkas pasiūlė arbatos, atnešė garuojantį virdulį ir pats atsisėdo prie stalo.

Jis buvo taip pat ūsotas didžiagalvis ir visiškai plikas. Kalbinamas atsakinėjo lenkų kalba, tik kur-ne-kur įsprausdamas lietuvišką žodį.

— Ar lenkas gaspadorius? — po vakarienės pasiteiravo Ignotas.

— Nesugaudysi, — atsakė Norbertas. — Vadinasi Vanagėlėc, o pats Vanagėlis, švenčioniškis. Sakos lietuvis, o kalba lenkiškai, dar gerai, kad jau in PPS nebesidairo. Velniava čia su jais. Pusę metų pliekiamėms, ir kad nors ženklas būtų. Nieko... Tik dabar insisvyravo! Po kaizerio tiktai...

— Tai tu čia jau pusė metų? — nustebo Ignotas.

— A kaipgi? Manai, aš tai, ant pečiaus gulėdamas, lauksiu? — atsakė Norbertas, ir jo balse buvo nemaža pasididžiavimo.

Jie išsiskyrė 1918 metų pavasarį, ir nuo to laiko Ignotas neturėjo jokių žinių apie Norbertą. Ignoto akyse Norbertas visada buvo rimtas, dideliems darbams skirtas žmogus, o čia lyg ir kitaip išeitų: "Jis, matai, jau pusė metų, kaip geležgalius zurzina geležinkelio dirbtuvėj. Kaipgi čia taip? Gal kas nebeišėjo jam? Gal nužemintas dabar jisai?" pagalvojo jis, bet netrukus iš Norberto kalbos ir iš elgsenos jis įsitikino, kad negalėjo būti nieko blogo. Norbertas vis tebebuvo toks pat orus vyras, nemėgstąs to paties kartoti, kuriam beveik visur įprasta būti pirmam, jei ne pirmam, tai bent vyresniam už kitus. Štai, jis niekuo nepažemino, nejžeidė savo brolio-svečio, o vis dėlto parodė nemaža pasididžiavimo kažin kuo. Ignotas visai nenumanė, kuo, būtent.

Vėliau, kai buvo paliesta daugybė kitokių smulkių klausimėlių, Ignotui pasidarė aišku, kad brolis turėjo tam pasididžiavimui pagrindo. Bet tuo tarpu jis dar nematė, ar yra koks ypatingas skirtumas tarp jo žygių ir brolio žygių.

— Tai tu jau pusę metų čia maliesi? Tai ir tu per Polocką?

— Čiššš! — sučiršknė Norbertas: — Apie tai, broliuk, tai jau — ša! Štil! Vėliau...

Nakčiai sofkutė buvo atitraukta nuo sienos, ir broliai atsigulė ant jos šalimais. Jie dar ilgai šnekėjosi.

Taip, Ignotas kai ką padarė per tą pusmetį, po sugrįžimo į Lietuvą. Bet dabar, sugretinus savo darbus su tuo neaiškiu, nepasakomu, bet numanomu darbu, kurį nuveikė Norbertas, Ignotui vis dar buvo kažkaip nesava, — tartum jis būtų kaltas ar kuo skolingas broliui...

Nuo vidurnakčio ėmė dardėti visas gatvės grindinys. Broliai dar nebuvo sumigę. Įsiklausė.

— Gurguolių fūros darda, — pažino Ignotas.

Dardėjo ir dardėjo. Kolona atrodė be galo ilga.

Kartkartėmis pro ją parpdami dūmė automobiliai, suvirpindami langų stiklus, erzinančiu staugimu nuskardendami įmigusią gatvę. Paskui suvirpėjo namo pamatai; virpesys pagavo visą kelių aukštų antstatą. Ir Norbertas, atsistojęs ant suoliuko, metė žvilgsnį pro langą.

— Gaubicas tempia.

Šeši vilkikai vienas po kito su didžiausiu triukšmu nutraukė stoties link sunkiuosius pabūklus. Jiems nudundėjus, fūrų tarškėjimas jau atrodė lengvas ir ramus, lyg lietaus šnarėjimas skardiniu stogu.

Ilgai dar dundėjo, parpė visa ta masė, viena nepertraukiama srove tekanti į geležinkelio mazgą.

Ar kraustos? — paklausė Ignotas.

— Kažin. Sandėlius jau ne pirma diena tuština. Kad jiem taip pėstiem prisieitų iš čia skust, tai būtų kiti popieriai. O dabar geležinkelis jų rankos'. Ech, brat ti moj! Geležinkelis dabar viskas. Streiko dabar reikėtų. Tokio streiko, kad visą Lietuvą per dvi paras sukrėstų! Vot! Visa jų armija pelėkautuos atsidurtų!... Tada būtų kita šneka!...

Ignotas beveik visą naktį galvojo, nesumerkdamas akių.

Didysis revoliucijos žygis dabar vis aiškiau kaupėsi iš daugybės smulkių, paprastų, diena iš dienos vykdomų ir vis į krūvą telkiamų bevardžių darbų darbelių.

Tenai toli, šalies širdyje, Maskvoje, dideli vyrai, milžiniškos energijos žmonės, stūmė, varė įvykius priekin, ir begalę tos energijos sugerdavo smulkūs kasdienos darbeliai, kaip įkaitę smiltynai sugeria upes ir ežerus...

"Taip, žinoma, čia sostinė... Geležinkeliečiai, metalistai... Geležinkeliečiai, — jie visada prieky: savo kooperacija, savo klubai, savo pirtys, savo mokyklos... Kelių keliai, geležinkeliai... Čia esi Vilniuj, čia braukšt — ir jau Baltstogėj arba Karaliaučiuj, o čia vėl braukšt — Minske arba kur dar toliau... Geležinkelietis — revoliucijos kurjeris. Čia visur paslaptys — didelės, neapsakomo svarbumo... Mum, vyžiniam žmonėm, čia viso žinot nė nereikia..."

Vos prašvitus, įmigusius Varkalius prikėlė šeimininkas, atsargiai belsdamasis į duris:

— Chlopčik jakis! (kažkoks berniukas!) — paslaptingai pašnibždėjo jis Norbertui.

Norbertas tuojau, šiaip taip apsirengęs, išėjo į koridorėlį, ir Ignotui pro praviras duris buvo matyti, kad jis kalbasi su ta pačia, vyriškai dėvinčia mergina, kuri aną kartą atlydėjo čia juos su Kirstukiene.

— Na, šarkelė-varnelė atskrido, naujienų parnešė! — linksmai pasakė Norbertas, sugrįžęs į kambarį. — Ką? Sakai, pasiilgai darbo?

Jis neskubėdamas užsirūkė, užsitraukė ir, išpūsdamas dūmą į suktinės cigaretės ugnelę, pridėjo:

— Na, tai pradėsma vokiečių ešelonus stabdyt... Galėsiu tau duot uždavinėlį...

Ignotas tuoj atsiliepė:

— A kolgi. Tik duok!

(Bus daugiau)

J. Jurginis.

VILNIUS

(Tąsa)

Okupantai reikalavimo neįvykdė, ir streikas buvo paskelbtas. Jis praėjo lygiai taip įspūdingai, kaip ir pirmasis visuotinis streikas. Sustojo Vilniaus stotyje traukiniai, miestas paskendo tamsoje, užsidarė visos dirbtuvės, krautuvės ir restoranai. Okupantams streikuojančių vardu buvo papildomai įteikti šie reikalavimai: 1) Kareivių Taryba privalo išleisti įsakymą, draudžiantį kratas ir areštus be DA Tarybos žinios ir be jos narių dalyvavimo, 2) kalėjimus perduoti Tarybos paskirtam komisarui, 3) miesto valdybą perduoti į DA Tarybos prezidiumo rankas, 4) stočiai ir geležinkeliui valdyti sudaryti mišrią komisiją, 5) netrukdyti Tarybos organizuojamai milicijai palaikyti miesto tvarką.

Streikuojančių organizuotumas ir ištvermė privertė okupantus naktį iš 24 į 25 gruodžio paleisti iš kalėjimo visus areštuotus geležinkelininkus. Tada Tarybos prezidiumas nutarė duoti miestui elektros šviesą. Paaiškėjus, kad kiti areštuotieji darbininkai, ne geležinkelininkai, nebuvo paleisti, elektra vėl buvo išjungta. Tik gruodžio 25 d. vakare Kareivių Taryba paleido visus areštuotuosius ir kalėjimo raktus atidavė paskirtajam komisarui. Okupantai pažadėjo įvykdyti ir kitus streikavusiųjų reikalavimus, tačiau savo pažado netesėjo. Miesto ūkio reikalus atidavė ne į DA Tarybos, o į kaizerinio beirato, sudaryto iš buržuazijos atstovų, rankas.

Visų tautybių buržuazijos atstovų buvo susitarta veikti bendrai prieš Tarybų valdžią. Lietuvių, lenkų, žydų ir baltarusių buržuazija sudarė bendrą kontrrevoliucinį frontą. Lenkų generolas Vejtko ir lenkų kariuomenės štabo viršininkas kapitonas Klingeris išleido kovai prieš bolševikus mobilizacijos įsakymą, kviečiantį stoti visus, kas ne jaunesnis kaip 17 metų ir gali vartoti ginklą. Įsakyme buvo pasakyta, kur turi rinktis lenkai (Užupio g-vė 5), lietuviams buvo liepiama rašytis į lietuvių armiją, o žydams ir baltarusiams leidžiama pasirinkti, katrą nori. Šis įsakymas, ryškiai liudijantis apie lenkų ir lietuvių buržuazinių nacionalistų bendradarbiavimą, buvo paskelbtas 1918 m. gruodžio 31 dieną, kada į Vilniaus miestą jau buvo atėjusios lenkų karininkų vadovaujamos ginkluotos grupės ir buvo susitarta su 10-sios vokiečių armijos ir Militaer-Verwaltung in Litauen (karinė administracija Lietuvoje) vadovybe. Tos pačios dienos vakare baltagvardiečiai pradėjo veikti. III-jam batalionui, sudarytam daugiausia iš lenkų, tarnavusių vokiečių armijoje, buvo įsakyta užimti rotušę, Aušros Vartų, Subačiaus gatves ir Užupio rajonus.

1919 m. sausio 1 d. vokiečių kariuomenė ir lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų "Taryba" pradėjo kraustytis iš Vilniaus. Vokiečių kariuomenė kvartalą po kvartalo užleido miestą lenkų baltagvardiečiams. Vokiečių kareiviai tempė į stotį viską, ką galėjo, ir krovė į vagonus. Jų atstovų duoti pažadai Vilniaus darbininkams buvo tušti. Vienas karinis dalinys, kuriame, matyt, buvo spartakiečių, sutiko Vilniaus darbininkams perleisti sunkvežimį, vieną ar du kulkosvaidžius ir keliolika ar keliasdešimt šautuvų. Apie 80 raudonarmiečių buvo išvykę į Kirtimus tų ginklų paimti. Lenkų baltagvardiečiai, tai žinodami, sausio 1 dienos vakare apsupo Tarybų valdžios ir komunistų partijos būstinę Varnų (Komunarų) g-vėj ir pareikalavo pasiduoti. Užpultieji komunarai pasiduoti nesutiko, nors ir matė, kokios menkos buvo jų jėgos. Jie didvyriškai gynėsi visą naktį. Mūšis užsitęsė iki sausio 2 d. 10 valandos ryto.

Iš Kirtimų raudonarmiečių būrys, gavęs sunkvežimį ir ginklų, skubėjo į miestą, tačiau pakelėje buvo apšaudytas iš namų langų, šoferis buvo sužeistas, ir turėjo grįžti atgal. Ši bene stipriausia tarybų valdžios karinė jėga mūšyje nebuvo panaudota. Žydų Bundo karinis būrys taip pat savo uždavinio neatliko. Ruošiantis atremti galimą baltagvardiečių užpuolimą, jam buvo įsakyta užimti krautuvę Jurgio prospekte (Gedimino gatvėje), priešais Varnų gatvę ir užpuolimo atveju suduoti smūgį iš užpakalio. Krautuvė buvo užimta, bundiečiai ten išsėdėjo visą mūšio laiką, nepaleidę nė vieno šūvio.

Nesulaukę iš niekur paspirties, po 20 valandų trukusio mūšio, išsaudę paskutiniuosius šovinius, komunarai buvo priversti pasiduoti. Penki jų vadai, nenorėdami gyvi pakliūti į priešo rankas, bandė pasislėpti gretimame name, vieno iš jų bute, tačiau baltagvardiečių buvo pastebėti ir apsupti. Nebegalėdami toliau priešintis, jie nusišovė.

Komunarų pasipriešinimą palaužus, mieste buvo paskelbta lenkų baltagvardiečių diktatūra. Tačiau truko ji tik tris nepilnas dienas, nes nugalėtieji komunarai nebuvo vieni. Sausio 5 dieną iš Švenčionių atžygiavęs 5-jo Vilniaus šaulių pulko raudonarmiečių būrys, prie kurio prisidėjo ir vilniečiai, išvykę į Kirtimus, be didesnio mūšio Vilnių užėmė. Tas būrys išvadavo baltųjų nelaisvėn paimtuosius draugus ir grąžino Tarybų valdžią. Žuvusiems komunarams buvo suruoštos iškilmingos laidotuvės, kuriose dalyvavo beveik visi Vilniaus darbo žmonės. Palaidoti jie buvo Pilies aikštėj, netoli katedros varpinės, po buvusio Ekaterinos II-sios paminklo postamentu.

(Daugiau bus)

Montello, Mass.

Balandžio mėnesį mirė keli lietuviai. Jonas Grizas, apie 69 metų amžiaus. Paliko nuliūdime šeimą. Mirė Jonas Butkus, apie 70 metų. Paliko žmoną ir sūnų nuliūdime. Pastarasis laisvai palaidotas.

Mirė Antanas Yuodeikis, apie 46 metų amžiaus. Tai sūnus Antano Yuodeikio, kuris savo laiku buvo užvedęs provą prieš Antaną Bimbą, kam pastarasis pasakė darbininkišką prakalbą pas mus.

★

Lietuvių Tautiško Namo Bendrovė ruošiasi atidaryti parką. Pirmas piknikas bus gegužės 28 ir 30 dienomis.

★

Moterų Apšvietos Klubas nutarė turėti gegužinę sueigą nedėlioj, 21 d. gegužės. Jos eis iš Lietuvių Tautiškos Bendrovės namo į jo parką.

★

Liuosybės Choro metinis koncertas, kuris atsibuvo 6 d. gegužės, gerai pavyko. Įvyko Lietuvių Tautiško Namo Bendrovės apatinėje svetainėje. Koncertinę programą davė Liuosybės Choras, vadovystėje Alb. Potsius. Sudainavo kantatą Raudonoji Aušra, kuri vykusiai išėjo.

Buvo solistų, duetų, kvartetų ir visi gražiai padainavo. Publikos buvo iššaukti po kelis kartus padainuoti daugiau. Dainavo Rožė Stripinis, Aldona Wallan, K. Skliutienė, Paulina Kondrat, W. Yudeikis, Frank Yocius, Jonas Čiras, Ed. Skliutas, Veronika Balkus (Putvinskaitė), W. Petruskevičius, M. Gutauskienė.

Piano solo skambino A. Potsius, Vincas Kondrat, Jr. Vakaro pianistė buvo Olga Falcon (Breivytė). Pirmininkavo Ed. Skliutas.

Nepaisant visokių kalbų ir gązdinimų, kuriuos skleidė progresyvių priešai, ir kad tą dieną pasitaikė tarptautinis koncertas Bostone, publikos turėjome nemažai. Atrodo, kad publika buvo pilnai patenkinta. Ačiu visiems, kurie mūsų parengimuose dalyvauja, kurie progresyvius paremia.

Žolynas.

UKMERGĖ, kovo 23 d. — Į pagalbą apskrities kolūkiams šį pavasarį išeis šiomis dienomis želvos valsčiuje naujai įkurta MTS. Visą žemės ūkio techniką MTS gauna iš broliškųjų respublikų. Naujoji apskrities MTS pavasario laukų darbuose aptarnaus želvos, Šešuolių ir Balninkų valsčių kolūkius.

G. Šarūnas.

Hartford, Conn. --- Bus Vaidinama

Rojaus Mizaros Trijų Veiksmų Pjesė

"NESUSIPRATIMAS"

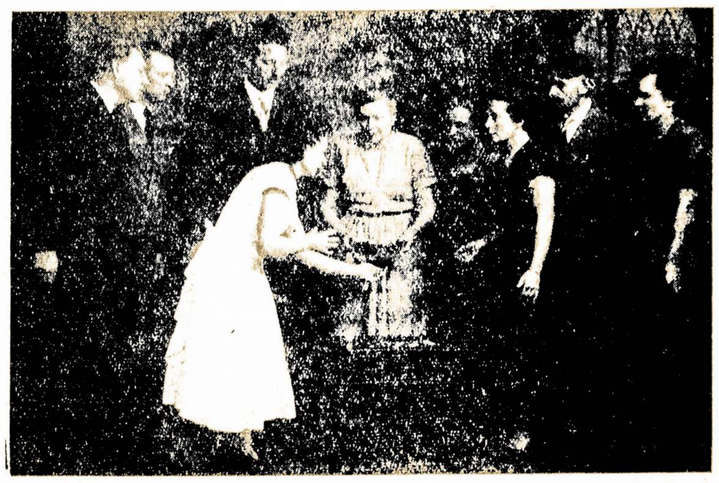

"Vakar, valydama kambarius, aš netikėtai užkliuvau, va, ant šito. 'Kas viduje?' klausiau savęs. Neiškenčiau ir atidariau. Štai kas!.. Prašau pažiūrėti, kurie norite..."
(Šiurpu nukrečianti scena iš pjesės "Nesusipratimas."

Suvaidins: BROOKLYNO LIETUVIŲ LIAUDIES TEATRAS

Režisierius JONAS VALENTIS

Sekmadienį, Gegužės 21 May, 1950

Lietuvių Amerikos Piliečių Svetainėje

227 Lawrence Street, Hartford, Conn.

Vaidinimas prasidės 2 valandą po pietų

PRADŽIA 2 VAL. PO PIETŲ ĮŽANGA LABAI ŽEMA.

CHICAGOS ŽINIOS

LIETUVIAI BIZNIERIAI PRIEŠ DIPUKŲ BOIKOTĄ

Rezoliucija, Priimta Chicago, Ill., American Lithuanian Businessmen's Association of Cook County

Vasario 7 d., šių metų, "Naujienose" tilpo pareiškimas buvusių tremtinių arba dipukų, kuriame raginami lietuviai boikotuoti biznierius, laikraščius ir parengimus tos srovės, kuri nepatinka dipukams.

Jūs, Chicagos dipukai; pertoli nuėjote su savo fašistiniais darbais. Chicagos lietuviai biznieriai, priklausanti American Lithuanian Businessmen's Association of Cook County, savo susirinkime vasario 22 d., šių metų, Lietuvių Auditorijoj, apsvarstę pareiškimą, tilpusį "Naujienose" 7 d. vasario, šių metų, smerkiame jūsų tą pareiškimą, kaipo fašistinio elemento. Mes taipgi sakome, kad jūs, dipukai, negalite diktuoti, kur mes turime savo biznį reklamuoti.

Mes, Chicagos biznieriai, garsiname savo biznius lietuvių laikraščiuose per trisdešimts metų suvirš, kaip tai: "Naujienose," "Vilnyje," "Drauge," "Sandaroje." Jeigu mes, biznieriai, remtumėm tik vieną srovę, tai mes seniai būtumėm subankrūtavę.

Mūsų, biznierių, organizacijoje priklauso visokių biznierių: daktarų, advokatų, automobilių pardavėjų, grosserninkų, saliūnčikų, rylsteitininkų ir drapanų pardavėjų ir nei vienas neklausia, kada kas ateina pirkti bile kokių daiktų, kokios pakraipos: socialistas, bolševikas ar katalikas. Mums, biznieriams, svarbiausia patarnauti lietuviams; mūsų obalsis — lietuvis pas lietuvį, — o ne taip, kaip dipukai diktuoja ir sėja kerštą prieš lietuvius ir lietuvių organizacijas, egzistuojančias daugiau, kaip trisdešimts penkis metus Amerikoj ir daug kultūriško darbo yra nuveikusios tų visų organizacijų. Jūs, dipukai, dar kojų nesušildėt Amerikoj ir norite diktuoti biznieriam, kaip savo biznį varyti.

Biznierių Pastaba

Mes nesmerkiam visų dipukų. Didžiuma dipukų nepritaria fašistinėm idėjom. Mes, Chicagos biznieriai, daug padėjom dipukam atvykti į šią šalį, o matot, kokią užmokestį gaunam.

Rezoliucijos Komisija.

LLD 19-ta Kuopa Dar Gali Augti

Jei mes, 19-tos kuopos visi nariai, bent dalelę noro savyje surastume dėl naujų narių gavimo, mes jų gautume dar daug.

Tiesa, L. Prūseika pareiškė, kad jau sunkiau gauti naują, negu porą metų atgal, bet reikia žinoti, kad L. Prūseika per kelis pastaruosius metus į 19-tą kuopą prirašė 150 narių.

1943 metais 19 kuopa stovėjo tik su 85 nariais, o šiandien—su 250.

Jeigu tik dviejų žmonių pastangomis kuopa paaugo ligi tiek, tai, be abejonės, tiem dviem žmonėm dirva naujų narių gavimui ant kiek sumažėjo. Bet yra narių 19-toje kuopoje, kurie nei po vieną narį nepasistengė prirašyti, tokių dirvos neišsisėmę.

Ir jeigu tik jiems pasinorėtų bent viena narį gauti į Literatūros Draugiją, be didelio sunkumo vieną narį per ištisus metus gautų. O tai yra priedermė šiais 1950 metais padaryti.

Šiai metais, Jubiliejiniais metais, reikia dažnai prisiminti tos taip garbingos apšvietos draugijos reikalai. Lietuvių Literatūros Draugija per 35 metus savo raštais mokslino lietuvių išeiviją, švietė, kultūrino ir padarė daį lietuvių susipratusiais, sąmoningais ir ištikimais žmonėmis darbo klasei.

Net ir didžiausi progresyvių priešai nedrįsta atvirai njekinti, terlioti tos garbingos draugijos vardo ir jos raštų.

Nei jokia tauta neturi tokios draugijos, kokią susikūrė pažangūs lietuviai. Arti 10,-000 sąmoningų lietuvių stovi po šios draugijos vėliava ir džiaugiasi jos raštais, 56 knygos didelio formato ir geriausių lietuvių rašytojų sudėta jų žinojimai, iš kurių kiekvienas gali surasti žinojimą visokiose mokslo srityse. Šiais metais į šią garbingą draugiją gali įstoti tik už vieną dolerį metams. Kurie nepriklausote, rašykitės. Nariai, stengkitės gauti bent po vieną narį šiais metais, jubiliejiniais metais.

19 Kp. Narys.

Detroit, Mich.

FORDO UNIJOS VADAI STOJA UŽ SUNAIKINIMĄ BOMBŲ

Taipgi Ragina Narius Rašytis po Peticija

Čionai sekmadienį, gegužės 7 d., United Auto Workers lokalo 600 vadai priėmė peticiją ir išleido raginimą į 65,-000 narių didžiosios Rouge įmonės rašytis po peticija sulaikymui pekliškos bombos ir reikalaujant sunaikinti visas pagamintas atomines bombas. Raginimas rašytis po peticija ir pati peticija yra atspausdinta pereitos savaitės laidoje "Ford Facts" buletine, kur visi nariai raginami pasirašyti ir gražinti lokalo užrašų sekretoriui William Hood.

Skelbiamąją peticiją indorsavo buvusieji ir dabar išrinkti lokalo 600 vadai pareigūnai, kuri adresuojama sekamai:

"Prezidente Harry Truman ir JAV Kongreso nariai, mes, darbo žmonės, vyrai ir moterys, Michigano valstijos, kurie su visais Amerikos darbininkais labiausiai nukentėtume atsitikime kito karo, čionai patiekiame sekamą prašymą:

1. Tuojau imtis veiklos per Jungtinių Tautų organizaciją įstatymišku keliu panaikinti visas atomines ir peklos bombas; uždrausti jų gaminimą; sunaikinti visas esamas sandėliuose ir priimti mierius kontrolės pagalba Jungtinių Tautų, kad tas būtų pravesta gyvenimaп;

2. Tuojau grįžti prie vėlionio Roosevelto politikos, paremtos tarptautine kooperacija, ir imtis pravedimo tarimosi su Sovietų Sąjunga baigimui šaltojo karo, barnių ir imtis išlyginimo tarpe JAV ir USSR didžiųjų nesusipratimų.

Tarpe pasirašiusių viršininkų yra: Thomas Thompson, buvęs prezidentas; dabar išrinktas Carl Stellato; Wm. Hood, užrašų raštininkas; W. G. Grant, finansų raštininkas. Toliau seka trustistų, šešiolikos prezidentų iš skirtingų departmentų ir mažesnių UAW lokalo 600 pareigūnų-vadų parašai.

Kiekvienas Fordo darbininkas yra raginamas po aukščiau minėta peticija pasirašyti. Lietuviai, dirbanti čionai, nėra išskiriami. Mieli tautiečiai, visi atlikime savo pareigą pasirašydami reikalaujant, kad visos atominės ir pekliškos bombos būtų sunaikintos, nes jeigu jos nebus sunaikintos, tai gresia mums visiems darbo žmonėms sunaikinimas.

Fordietis.

★

Planuojam Vasaros Veiklą

Mūsų LLD 188-tos kuopos pramogų komisija ir organizatorius gegužės 7 d. antru sykiu buvo išvykęs ieškoti išvažiavimams vietos ir šį kartą jiems pavyko netoli miesto surasti labai gerą vietą. Laikas dar galutinai išvažiavimui nenustatytas, bet manoma birželio 1-mą ar antrą sekmadienį nusiskirti.

Pramogų komisijos tikslas surengti geriausią išvažiavimą, kokį mūsų kuopa yra turėjus, nes juk šiemet mūsų organizacijos yra 35 metų jubiliejus.

Taipgi tenka pranešti, kad mūsų kuopą patiko skaudi nelaimė, tai netekimas dar jauno nario asmenyje M. Totorio, kurį palaidojom gegužės 8 d. Jo laidotuvės buvo didelės ir iškilmingos. Daug gėlių vainikų puošė jo karstą; labai skaitlingai buvo žmonių dienomis ir naktimis koplyčioje. Vėliau tinkamiau ir plačiau bus parašyta apie vėlionio gyvenimą ir jo darbus organizacijose.

Draugei Totorienei, sūnams ir giminėms reiškiame giliausią užuojautą liūdėsio valandoje, o tau, mylimas drauge, ramiai ilsėtis šios šalies pilkoje žemelėje amžinai!

Klaidos Pataisymas

Buvo parašyta, kad LLD 10-tos Apskrities konferencija įvyks gegužės 30 d., Scottville, Mich., **bet turėjo būti 28 d.** Tad atsiprašau už klaidą.

LLD Narys.

Wilkes-Barre, Pa.

Motinų Dienos Pagerbimas

Sekmadienį, gegužės 21, Lietuvių Progresyvis Klubas minės Motinų Dienos pagerbimą, kuris įvyks salėje po numeriu 206 Parrish St. Pradžia 4 val. po pietų.

Kalbės daktarė Bieliauskienė, sportininkas Pr. Keturakis. Duetu dainuos seserys Merinaitės. Kvartetas, susidedantis iš Onos Kuprytės, Mildos Kasparaitės, Aldonos Grigaitienės ir Onos Miliauskienės, padainuos gražių dainelių.

Seniausia, jauniausia ir turinti daugiausia vaikų gaus dovanas.

Bus gera vakarienė. Programai užsibaigus bus šokiai.

Klubas nuoširdžiai kviečia atsilankyti ir užtikrina visus patenkinti.

Kviečia
Rengimo Komisija.

Sovietai padovanojo 20 traktorių kooperatyvam Italijoj

ROMA. — Sovietų Sąjunga padovanojo 20 traktorių valstiečių kooperatyvams Reggio nel Emilia srityje, Italijoje. Buvo suruošta iškilmė padėkai už tą dovaną. Iškilmėn susirinko valstiečiai ir darbininkai iš visos apylinkės. Pirmininkavo Reggio miestelio majoras Campioli.

Kalbėjo atstovai Italijos ir Sovietų kooperatyvų. Valstiečiai kartotinai šaukė: "Tegyvuoja draugiškumas tarp Italijos ir Sovietų Sąjungos!"

Pajieškojimai

Aš esu 55 metų amiaus, turiu savo stubą ir biskį įplaukų, noriu susirasti apsivedimui moteriškę, nesenesnę kaip 50 metų amiaus. Prašau rašyti: L. Zaldare, 1771 N. W. 16th St., Miami, Fla. (91-95)

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Ave.
NEWARK 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktėliai, ligonių kambariui reikmenys — už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, PH. G.
Tel. EVergreen 7-6868

Lawrence, Mass.

Bankietas ir Programa

Sekmadienį, gegužės 21 d., 2 val. po pietų, Maple Parke, Methuen, įvyks bankietas su programa. Pelnas skiriamas darbininkiškai spaudai.

Bus skanių valgių, gėrimų, muzika, žaislų, dovanų ir prakalbų. Tikieto kaina tiktai 99 centai, o vaikams pusė kainos. Prašome bilietus įsigyti iš anksto. Visus ir visas prašome atsilankyti.

Rengėjai.

PRANEŠIMAI

PHILADELPHIA, PA.

Ateinantį sekmadienį, 21 d. geg., LLD 6-tas Apskritys rengia pikniką Crescent Picnic Grounds, Gloucester, N. J.

Philadelphijos LLD nariai, apsiėmę dirbti ir tie, kurie manot pagelbėti piknike, susirinkite 735 Fairmount Ave. tarpe 9 val. ir 10 val., būsite nuvežti į pikniką. (92-93)

BROCKTON, MASS.

Moterų Apšvietos Klubas rengia "May Walk" May 21, 1950, 1 val. žieguras į Lietuvių Tautišką Parką, Keswick Rd., Brockton, Mass. Kviečia komitetas. Bus valgių ir gėrimų. (92-93)

CLEVELAND, OHIO

Corletiečių Piknikas

Rengia bendrai dvi kuopos: LLD 57 ir LDS 138, sekmadienį (June) Birželio 11, 1950, Draugų Rubų ūkėj ant kelio 422. Važiuojant iš Clevelando bus dvi mylios ir pusė (2½) pravažiavus Welshfield, Ohio. Įžangos nebus. Kviečia visus kaip Clevelando ir apylinkės, taip ir mūsų visus gerus draugus ir drauges ūkininkus. — Rengimo Komisija. (91-92)

BRIDGEPORT, CONN.

"Life in Bloom" puiki filma bus rodoma Sekmadienį, Gegužės 21 d., Lietuvių Salėj, 407 Lafayette St., 2:30 P. M. Ši filma paimta iš gyvenimo ir darbų garsiojo Ivan Mičiurino, rusų mokslininko ir gamtininko. Nepraleiskite progos, nes netankiai pasitaiko. — Rengėjai. (91-92)

DETROIT, MICH.

Moterų Choro narės yra kviečiamos dalyvauti Moterų Pažangos Klubo susirinkime, kuris įvyks penktadienį, gegužės (May) 17 d., Draugijų svetainėje. Susirinkimą pradėsime anksti, nes po susirinkimo turėsime vaišių. Draugės, kurios išgalite ką tokio biskį dėl užkandžių, atsineškite, jei neišgalite, nereikia. Bet būkite visos kliubo ir Choro narės. Užbaigus Choro pamokas turime visos pasitarti apie vasarinius parengimus. — Užprašo Klubo Valdyba.

DETROIT, MICH.

Koncertas ir Šokiai

Rengia 3 progresyvės organizacijos: lietuvių Moterų Pažalbos Klubas, LDS 21 kuopa ir LLD 52 kuopa. Įvyks sekmadienį, gegužės (May) 21 d., Ispanų Svetainėje, 25th St. ir Vernor Highway. Pradžia 5-tą val. po pietų. Programa bus labai graži. Todėl būkime visi. — Komisija. (91-92)

Namų Savininkams

Mes namus taisome, pentiname iš lauko ir vidaus; taisom stogus, gatarus ir kaminus. Nesvarbu kaip toli ir kaip didelis ar mažas darbas. Reikale parašykite atvirutę arba telefonuokite:

John Petrus, 131 Pond St., Randolph, Mass. Tel. Ra 6-1177-J.

So. Bostono ofisas, 409 Broadway, Room 4, nuo 5-7 vakarais.

NUSKENDO POETAS FLETCHER

Little Rock, Arkansas.—Nuskendo žymus amerikietis poetas-rašytojas John Gould Fletcher, 64 metų amžiaus. Policija spėja, kad jis nusižudė.

Apsirūpinkite Vakacijomis

Išsirandavoja kambarys vienam ar dviem asmenims su valgiu (turi būt be vaikų). Valgis tikrai lietuviškas — geras. Dėl platesnių informacijų rašykite ar telefonuokite: Barnegat 8-4091.

BUNGALOW ŠEIMAI

Išsirandavoja puikus bungalow šeimai iš keletos asmenų. Išnuomuojame savaitei, mėnesiui ar visam sezonui.

PUIKIOS MAUDYNĖS

Bay maudynės už pusės mailės ir atviros jūros maudynė už 8 mailių nuo šios vietos. Netoli nuo Atlantic City.

A. ZAVISH
Barnegat, N. J.
Lower Shore Road,

SANDĖLIS KNYGŲ-ŽOLIŲ
Knygos

Vainikėlis, paveiksluotos mišių maldos, Tilžės spaudos	75c
Didžiausias naujas sapninnkas	$1.50
Lietuviška Gaspadinė, su 450 visokiausių receptų	$1.25
Naujas Savizrolas — juokingas	50c
Laimės Nuspėjimas, Planetos ..	25c
Duktė Gyveno Pūstynėje	25c
Duktė Marių, graži apysaka	30c
Dangaus Žvaigždynas — su pabrėžimai, kaip planetos keliauja	50c
Raktas, kaip gali atrasti laimę	1.00
Vaideliotka, apysaka apie Skaisgirio pilį, kur dieną-naktį degdavo lietuvių aukuras. Su paveikslais	75c
Dainų rinkinys, apie 120 dainų	75c
Lengvas Būdas Išmokt Angliškai	35c
Velnias — Kapitonas, žingeidūs skaitymai, knyga apie 400 psl.	1.75
Biblija, tai yra tikrai pilnas Šventraštis, 1127 pusl. apd.	2.50
Karvės ir Gerų Sūrių Padarymas	25c
Juokų, Mįslių, Šposų monologų Rinkinys	35c
Rinkinys Visokių Trumpų Pasakaičių, juokingų ir labai naudingų	25c

Geriausios žolės, kurios yra nuo sekančių kentėjimų:

Nuo strėnų ir inkstų skaudėjimo	75c
Nuo sutukimo, eik kūdyn	1.00
Nuo nervų sugedimo, bemiegės	1.00
Nuo vyriškumo nustojimo	1.25
Nuo vandeninės ir širdies ligų	75c
Trejanka, stambios šaknys ariel.	75c
Nuo cukrinės ligos (diabetis)	1.00
Nuo aukšto kraujo spaudimo, 5 uncijos	1.10
Nuo kosulio, dusulio, mainų ar bile kokios asthmos paleng.	75c
Nuo visokių ramatiškų sausgėlų	75c

Pinigus geriausiai siųsti per pašto Money Order, arba siunčiame ir uždėtu mokesčiu C. O. D.

M. ZUKAITIS
334 Dean Rd., Spencerport, N. Y.
Spencerport, N. Y.

Matthew A. BUYUS
(Buyauskas)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

CHARLES J. ROMAN

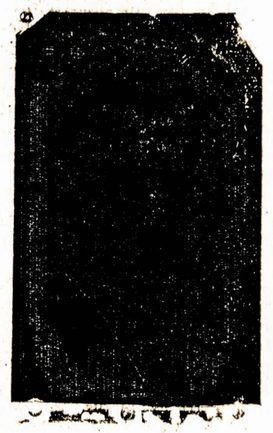

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniską patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa.
Tel. Poplar 4110

Įsigykite Vėliausią Rojaus Mizar os Apysaką

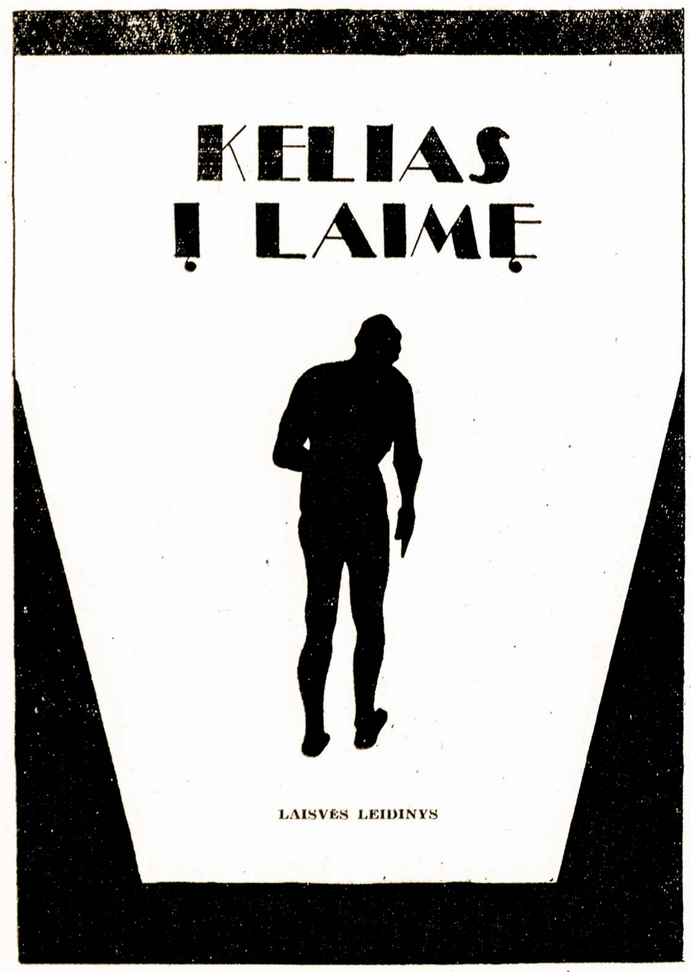

Knyga tik ką išėjo iš spaudos gražiuose viršeliuose; turi 368 puslapius.

Apysaka vaizduoja Amerikos Ilietuvių gyvenimą.

Pažinkite Mykolo Kilpos, veikalo herojaus, išgyvenimus Lietuvoje ir Amerikoje.

Tai apysaka, kurią pradėjęs skaityti, nenorėsite padėti į šalį, kol užbaigsite!

Duokite šią knygą savo draugui bei kaimynui pasiskaityti, tai bus jam gražiausia dovana.

Knygos egzempliorių skaičius yra ribotas, todėl, kurie norite ją gauti, pasiskubinkite.

Knygos kaina $1.50.

Užsakymus siųskite:

"LAISVĖ"

110-12 Atlantic Ave. Richmond Hill 19, N. Y.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Iš Ridgewoodiečių Bankieto

Gegužės 13 d. įvyko ridgewoodiečių bankietas Šapolo-Vaiginio salėj, 147 Thames St. Jis buvo rengiamas bendrai LLD 55 ir LDS 103 kuopų.

Kiek teko patirt, tai svečiai buvo pilnai pasitenkinę, nes valgyt ir gert buvo užtektinai, todėl ir pelno gal nekiek liks.

Baigiant vakarieniaut, vakaro pirmininkas G. Bernotas, trumpai paaiškinęs tikslus aukščiau minimų organizacijų, pakvietė ir svečių kai ką pasakyti. Apart kitų, buvo pakviesti: S. Sasna iš Laisvės ir P. Buknys, Laisvės administratorius.

Šokiam grojo muzikantai po vadovybe J. Stuko, o svečiai šoko ir linksminosi iki vėlai nakties.

Vakarienės surengimui komisijoje buvo šie draugai: P. Babarskas, P. Kukonis, G. Bernotas ir J. Kalvaitis. Gaspadinės M. Stripeikienė ir M. Kalvaitienė. Patarnaut o j o s prie stalų: Biruta Babarskaitė - Mrs. Hiller ir Ruth Kukoniūtė.

Visiems širdinga padėka už pasidarbavimą dėl vakarienės, tai yra ir tiems, kurie iš anksto pardavinėjo vakarienės tikietus.

Korespondentas.

Elzbieta Grubienė Vis Dar Sunkiai Serga

Prieš porą savaičių paralyžius kirto vieną šoną Elzbietai Grubienei. Sukreipė veidą ir atėmė jausmą rankai ir kojai. Po poros savaičių daktarai atgaivino veidą ir jau pradeda judinti ranką ir koją. Tačiau pavaikščioti dar negali, taip pat ir ranką dar visai silpnai tegali valdyti.

Elzbieta Grubienė y r a žmona Jono Grubio, pasižymėjusio LDS veikėjo.

Iš anksčiau ji turėjo aukštą kraujo spaudimą. Prisidėjus nuovargiui, kraujo spaudimas smarkiai pakilo ir ji tapo paralyžiuota. Dabar ji jaučia rankos skaudėjimą. Daktarai pranašauja, kad skaudėjimas reiškia rankos atsigaivinimą.

Mrs. Grubienė serga savo namuose, 64 Ten Eyck St., Brooklyne. Iki šiol ją prižiūrėjo jos draugė iš "upstate," o dabar parvyksta duktė iš No. Carolina rūpintis mamos priežiūra.

Suspendavo Žymią Pašalpų Departmento Unijistę

Iš New Yorko miesto pašalpoms teikti departmento suspenduota žymi tarnautoja, vadovaujanti unijistę Mrs. Edith Freedner Goldner.

Jos unija — United Public Workers of America lokalas 1-mas, kurio jinai yra centralinio skundų komiteto pirmininke, pareiškė, jog toks departmento viršininko Hilliard'o elgesys yra pastangomis sunaikinti uniją.

Mrs. Goldner tame departmente dirba nuo 1939 metų. Septyneri metai, veikia komitete.

Oficialis jai kaltinimas yra, būk ji parašiusi brošiūrą "Welfare in Crisis," kritikuojančią Hilliardą. Kad jinai tą brošiūrą rašiusi tarnybiniu laiku, tarnybiniais įrankiais, medžiagomis. Unija nuginčijo, kad visa tai netiesa, kad atstatymas iš pareigų yra taikymas kirsti unijai mirtiną smūgį.

Operetės Choras Ekskomunikavo K. B. Kriaučiūną

Kas iš brooklyniečių nepažįsta Kazio B. Kriaučiūno? Tai nenuilstąs scenos darbuotojas, dirbęs joje apie 50 metų. Retas didesnis tautininkų vaidinimas ar operetė apsieidavo be jo pagalbos. Politiniai jisai prieš daugelį metų simpatizavo socialistams, bet vėliau dirbo vien tautininkų srovei. Tačiau jis dažnai ateidavo ir į pažangiečių koncertus bei vaidinimus. Dėl jo taikaus ir linksmo būdo bei meno meilės, Kriaučiūnas turėjo draugų ir simpatikų visose srovėse.

Daugiausia jisai dirbo Operetės Chorui, kuriam priklausė per 35 metus, nuo pat jo susitvėrimo, o dabar buvo jo garbės pirmininku. Choras, atžymėdamas jo veiklą ir pagerbdamas jį, paskutiniame savo koncerte net įteikė Kriaučiūnui pagerbimo lakštą, "diplomą," kaip jisai pats sakė, o programoje pažymėjo: "Vyriausias roles vaidindavo M. Strumskienė ir K. B. Kriaučiūnas, kurių pastarasis yra vaidinęs 86 veikalus, iš kurių 32 operetes." Taigi, pagerbimas buvo pilnai užtarnautas!

Tačiau įvyksta tai, ko tauti-ininkai nesitikėjo: K. B. Kriaučiūnas paskelbia viešą pareiškimą, kuriame **pasmerkia** hitlerinių reakcininkų pikietavimą ir visokius pogromiškus puolimus ant pažangiųjų lietuvių koncertų ir kitokių kultūrinių pramogų. To ir pakako reakcininkams, kad išstojus prieš Kriaučiūną. Prieš Operetės Chorą jisai ten **nei žodžio nepasakė.** O vienok tasai choras savo viešame pareiškime praneša, kad "viešu ir vienbalsiu Operetės Choro valdybos ir narių nutarimu, K. B. Kriaučiūnas negarbingai pašalinamas iš choro."

Keista, kad Op. Choras, kuris visuomet skelbėsi "bepartyviškų," ekskomunikavo savo garbės pirmininką ir užsitarnavusį veikėją tik dėl to, kad tasai **pasmerkė** kelių reakcininkų chuliganiškus darbus! Išeina taip, kad "bepartyviško" Op. Choro nariais gali būti tik tie, kurie **užgiria** hitlerininkų pogromus! Nėsuprantamas choro "bepartyviškumas."

K. B. Kriaučiūnas tikrai vertas pagarbos už jo drąsų žodį!

Bepartyvis.

Kriaučių Žinios

Gegužės 12 d. kriaučių dirbtuvių pirmininkai ir komisijų nariai turėjo puikią vakarienę Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo patalpoje. Taipgi dalyvavo ir visa lokalo valdyba.

Lietuvių skyrius kas metai savo dirbtuvių komitetams "užfundina" tokias vakarienes, kadangi kas metai įvyksta lokalo piknikas, kuriam dirbtuvių komitetams tenka daugiausia pasidarbuoti, kad būtų publika užpildytas.

Kiekvienos dirbtuvės komitetas atskirai surengia stalus, su iškaba ant stalo, rodančia, kad čia tos ar kitos dirbtuvės darbininkai baliavoja. Iškabos nušviečia ir papuošia parką, tas ir publikos sutraukia daugiau. Iš visų kampelių žmonės nori pamatyti kriaučių pikniką: papuoštą, stalus apkrautus valgiais. O tam dirbtuvių komitetai turi pasidarbuoti, kad jų dirbtuvės stalas gražiau atrodytų.

Artinasi Delegato Rinkimas

Gegužės 24 d. įvyks kriaučių susirinkimas 11-27 Arion Place, unijos svetainėje. Pradžia 7:30 vakaro. Jin bus įleisti vien tik unijos nariai, su unijos ir su Social Security Act kortelėmis. Dabartiniame susirinkime bus nominuojami kandidatai į delegatą. Visi nominuotieji bus uždėti ant baloto. O pabaigoje birželio įvyks rinkimai delegato, su balotais.

Mes, lietuviai, turėsime pratintis su balotais rinkti ir kitus lokalo valdybos narius. Nereikės mums taip nervuotis ir bus teisingesni rinkimai. Rankų pakėlimu būna daugiau nesusipratimų. O balsų skaitytojai nuo pralaimėjusiųjų atsiima daug negražių žodžių, tenka ir apsipykti.

★

Ką kriaučiai kalba, kas turėtų būti išrinktas lietuvių skyriaus delegatu?

Labai didelė dalis stoja, kad dabartinis delegatas Ch. Kundrotas turėtų eiti savo termino trečius metus. Jeigu gerais, auksiniais laikais būdamas delegatu J. Buivydas išbuvo trejus metus, tai dabartiniu laiku, tokiu nedarbu pas kriaučius, ypatingai lietuviškose dirbtuvėse turi būti žmogus, kuris yra gerai apsipažinęs su delegato pareigų ėjimu, kad lietuviškos dirbtuvės nenukentėtų netekimu darbo. Tai yra svarbiausias dalykas dabartinėje bedarbėje.

Gana gerai tebeatsimename, kad Buivydui delegataujant 3 dirbtuvės neteko darbo per jo neapdairumą. Levis'o firma gabeno savo darbą į kitataučių dirbtuves, o lietuviškų šalaviejaus, Armakausko, Mičiulio dirbtuvių darbininkai vaikštinėjo 6 mėnesius be darbo. O tuomet laikai buvo ne toki, kaip šiandieniniai. Tuomet darbų buvo. O šiandien nedarbo siautėjimo pabaigos nesimato. Dėl to prasidės tarpe kontraktorių kriaučių konkurencija už darbo vieni nuo kitų grobstymą, kas daugiausia paliečia darbininkus, jų algas.

Teisybė, vienas kitas kriaučius sako, kad mūsų lokalo yra tradicija, jog išbuvęs dvejus metus delegatas turi apleisti ofisą. Bet lokalas turėjo ir kitas tradicijas: už 6 mėnesių delegatas turėjo apleisti ofisą, tačiau tas savaime pasinaikino, nes nebuvo praktiška. Ir bendra padėtis industrijoje pakito. Iš buvusių seniau 42 lietuviškų dirbtuvių šiandieną turime vos 13.

Jeigu Buivydui buvo leista būti 3 metus gerlaikiais ir nebuvo kam pasakyti, kad lokalo tarimas tuomi laužomas, tad ribavimas Kundroto termino dviemis metais tokiais sunkiais nedarbo laikais atrodytų, kad mes, kriaučiai, jį išmetame. Lietuviškose dirbtuvėse dirbantiems kriaučiams dėl to būtų didelis smūgis.

Jeigu pas mus pasikeičia tradicija rinkimo lokalo viršininkų, mano supratimu, būtų gerai, kad ir delegatas Kundrotas, ar kas kitas, kuris būtų išrinktu, turėtų išbūti 3 metus. Mes kas metai turime peržvalgą delegato darbuotės. Jeigu jis neatlieka gerai savo pareigų, galime prašalinti už metų. (Mes, lietuviai, nemylime diktatūros ir jos mūsų lokale nebus.) Bet jeigu žmogus gerai atlieka savo darbą, nėra reikalo prieš jį kariauti.

Kriaučiai ir kriaučkos, kurie dirbate lietuviškose dirbtuvėse, noriu jums patarti: gerai pagalvokite, kad nepadarytumėte klaidos išmetimu Kundroto iš ofiso.

J. S.

Suruošė Lauktuvių Pokyliuką

Gegužės 12-tos vakarą, nešinos punduliuku skanėsių — kas sūrį, kita saldainę, dar kitos (bendrai susidėjusios) pyragą — anksti vakarą būrys jaunų ir vyresniųjų moterų patraukė pas Mrs. Joseph Krupski (Emily Klimaitę), suruošti jai pirmagimio lauktuvių pokyliuką. Jie — Laisvės kaimynai, gyvena 88-01 107th St., Richmond Hill.

Emily, Motiejaus Klimo duktė, seniau buvusi aidietė, per eilę metų veikliai dalyvauja LDS jaunime ir neatsisako talkos kitoms organizacijoms. Įvertindamos jo darbą, Misevičienė. Vinikaitienė ir tūlos kitos, susitarė, jog dabar yra proga jai tą parodyti.

Ant greitųjų sušauktame pobuvėlyje dalyvavo virš 20 moterų - merginų, lygiomis, tiek jaunųjų, tiek ir vyresniųjų. Būsimasis "senukas" Klimas mus vaišingai priėmė. Smagiai pabuvojome. Emily gavo tikrai gražių dovanų, beveik visą kraitį būsimajam Krupskiukui. Būsiąs Juozukas — sprendė uošvė, vyresnėji Mrs. Krupski (taip supratome iš jos dovanotų rūbelių).

Linkime Emilijai geros sveikatos ir ją lydėsiančios laimės!

Rep.

"Nesusipratimo" Aktoriams

Penktadienio, gegužės 19-tos, vakare Lietuvių Kultūriniame Centre įvyks "Nesusipratimo" repeticijos. Pradžia lygiai 7:30 val.

Prašomi visi aktoriai būti laiku; tai bus paskutinės repeticijos prieš vyksiant į Hartfordą.

Hartforde šią pjesę vaidinsime sekmadienį, gegužės 21 dieną.

Pirm.

GAL RADOTE?

LLD 2 apskrities piknike gegužės 14-tą, Lindene, pamestas moteriškas laikrodėlis. Radėjas prašomas pranešti apskrities pirmininkui: A. Gilmanas, 131-47 230 Street, Laurelton, L. I., N. Y.

PRANEŠIMAS

BROOKLYN IR APYLINKĖ

Moterų Apšvietos Klubo susirinkimas įvyks šio ketvirtadienio vakarą, gegužės 18-tą, Liberty Auditorijos patalpose. Kviečiame ir ne narės. — Valdyba. (92-93)

REIKALAVIMAI

REIKALINGAS KALVIS

NUKALIMUI CUTTING DIES SU ŠIEK TIEK PATYRIMO arba NORINTIS MOKYTIS

Kreipkitės:

JOHN DEWES-GUMBS DIE CO.
403 Broom St., New York 13, N. Y.
(91-95)

Reikalingas fornišiuotas kambarys vienam vyrui Brooklyne. Prašau pranešti: Chas Ramanauskas, 233 Berry St., Brooklyn, N. Y. (91-92)

Senyva moteriškė ieško 3 kambarių apartmento. Kas turite, arba jei žinote, kas turi(malonėkite pranešti: 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. (91-93)

PAJIEŠKOJIMAI

Aš esu 45 metų amžiaus ir paieškau ištekėjimui pasiturinčio vyro, patogiam gyvenimui, amžiaus nuo 50 ar viršau metų. Prašau rašyti anglų kalba, nes aš lietuviškai nemoku skaityti. Rašydami adresuokite: T. S., 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y. (86-96)

Broliškai Sugyvenanti Pusininkai

Daugelis lietuvių stoja į biznį pusininkais (partneriais), tačiau retai kur susitaiko. Pasekmės būna susipykimai ir išsiskyrimai. Bet du populiarūs Brooklyne biznieriai — Juozas Šapolas ir Jonas Vaiginis — sugyvena gražiuose santykiuose ir turi gero pasisekimo biznyje.

Juozas Šapolas džiaugiasi, kad jau pabaigė 16 metų pusininkais su Jonu Vaiginiu, Bar & Grill biznyje ir nė karto nebuvę rimtai susipykę. Visi atsiskaitymai pas juos išeina gerai, draugiškai ir biznio planai eina sulyg abiejų gražaus susitarimo.

Juozas Šapolas su Jonu Vaiginiu prie savo įstaigos turi gražią svetainę, tinkamą vestuvėms, parėms, balianis ir draugijų susirinkimams. Jų vieta vadinasi Thames Bar & Grill, 147 Thames St., Brooklyne. Jie palaiko pilną restauraną, kas dieną pas juos galima gauti gerus pietus už gana žemą kainą.

Sveikas sensas, vienas kitą mokėjimas gerbti ir teisingumas yra pats pagrindas gero sugyvenimo. Matomai, šapolas ir Vaiginis moka to prisilaikyti ir todėl juodu turi kuom pasidžiaugti. Tai yra gražu, linkime jiem tokio pasisekimo ir ant toliau.

Senas Jų Draugas.

Išbandė Nacių Duotą "Mokslą"

Praėjusį penktadienį, tuojau po atidarymo, į Stanley Teatrą, prie Times Square, atėjo jaunas vyrukas. Kelis kartus jis iš vietos vieton kėlėsi, apžvelgdamas įvairias teatro vietas. Buvęs nuėjęs ir pas filmininką . Kiek pasisukaliojęs, išėjo.

Popietį kasininkė pastebėjo jį grįžtant teatran, nešiną popieriniu maišeliu rankoje, bet jis nebesustojo įsigyti tikietą. Kasininkė pašaukė teatro vedėją David Fine.

Tuo tarpu vejamojo vyruko maišelis praplyšo ir išsivertė plaktukas, baslys ir kiti įtartino siekio teatre dalykėliai. Teatro vedėjas išbėgo policijos. Tačiau, pirm policijos pribuvimo vyrukas apdaužė teatro prižiūrėtoją Eli Marks, žalodamas teatre rastus daiktus, mesdamas jais į Marks. Pasišvaistęs, išbėgo į gatvę, bet tapo sugautas ir areštuotas.

Suimtas, jisai sakėsi tai daręs vardan Dievo. Esas dipukas, penki mėnesiai mūsų šalyje. Sakėsi esąs Konrad Stupakow, 20 metų, gyvenąs 54-56 Lehman St., Glen Cove, L. I. Tačiau patikrinus, pasirodė, kad tokio adreso ten visai nėra. Iš viso ko atrodo, kad nacių "mokslo" ir šaltojo karo propagandos sukvailintas žmogelis norėjo teatrą sužaloti.

New Yorko marininkų ir pajūriečių delegatai iš šapų ir nuo laivų susirinks į Webster Hall ateinantį antradienį planuoti gynimą Pacifiko pajūriečių vado Harry Bridges.

REPUBLIC BAR & GRILL
Savininkas
IGNAS SUTKUS
Patogi vieta pasišnekučiuoti, užkąsti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto
LIKERIO, VYNO ar ALAUS
Pas Igną Sutkų visada rasi sau pažįstamų
492 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Kampas Union Ave. ir Hooper Street.
TELEVISION Telefonas EVergreen 4-8969

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas EVergreen 4-9407 TELEVISION
SHUFFLE BOARD

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

S. S. Lockett, M. D.
GYDYTOJAS
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos:
1—2 dienom: 6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais
Telefonas EVergreen 4-0203

Petras Kapiskas

PALAIKO
Bar & Grill
DEGTINĖS, VYNAI
IR ALUS
32 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174

EGZAMINUOJAM AKIS
RAŠOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometristai
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

SHALINS
(Shalinskas)
FUNERAL HOME
84-02 Jamaica Ave.
(at Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Laidotuvių Direktoriai:
F. W. Shalins-J. B. Shalins
Tel. VIrginia 7-4499

TELEPHONE STAGG 2-5043
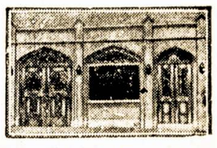
RES. TEL. HY. 7-3631
MATTHEW P. BALLAS
BIELIAUSKAS, LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRŪNAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.